

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	celo leto	pol leta	četrt leta	na mesec
K 24—	12—	6—	2—	

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljova ulica št. 5, (I. nadstropje na levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne in praznične.

Inserat velja: petstopenjska petletna vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijskih po dogovoru.
Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd.
to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	celo leto	pol leta	četrt leta	na mesec
K 25—	13—	6-50	2-30	

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravištvu: Knafljova ulica št. 5, (spodaj, dvorišče na levo), telefon št. 85.

O deželni banki.

(Govoril dr. Ivan Tavčar na shodu v Kamniku.)

Slavni shod! Rad sem se odzval vašemu pozivu, da bi v vaši sredi spregovoril nekaj besed o sedanjih razmerah v deželi, in posebno o nekanih klerikalnih večini v deželni zboru. Tem rajši, ker je vaš mestni okraj dal v zadnjem zasedanju omenjeni večini povod, da se je pokazala slovenski javnosti v svoji nagoti, da je odkrila svetlo, da nima niti najmanjšega čuta za pravico, in da je njena edina želja, z zvijačo in zakonolomstvom ugonobiti našega meščana in njegove zastopnike v deželni zboru. Ker je vaše mesto zateklo se do državnega sodišča in ker je to sodišče izdalo sodbo, katera je bila vam ugodna in katera je odgovarjala postavi — sodišča so vendar edino poklicana, pravnoveljavno tolažiti zakone! — zategadelj so poskušali klerikalci uničiti dva meščanska mandata v deželni zbornici! Ker je sodišče pravno sodilo, videla je deželnozborna večina v tem opravičenju, da sme krivično postopati! Če bi po tem načelu postopali v vsakdanjem življenju, potem bi smel vsaki kmet, ki je proti svojemu sosedu pravdo zgubil, temu sosedu hišo — zapaliti! Ze ta kamniška epizoda pričuje, da tvorijo nasilstvo, krivičnost in politična nemoralnost glavne elemente, iz katerih se sestavlja klerikalna večina v naši deželni zbornici!

V politiki je žalibog težko govoriti o kakih moralih. Na Kranjskem pa so se zadnje čase razmere zasukale tako, da moramo tudi moralno spravljati v dotiko s politiko. Odkar delujem v politiki, zastopam načelo, da je duhovnik, ki se vtika v politiko, nesreča za deželo, in da je tak duhovnik nesreča tudi za cerkev. In res smo v deželi prizgajali že tako daleč, da je našim dušnim pastirjem služba postranska stvar in da jim je politična agitacija glavna stvar. Ker jim je služba postranska stvar, postanejo jim tudi cerkvene zadeve postranska stvar! Izgube zavest in še celo pojem tistih dolžnosti, katere jim nalaga cerkvena služba! Zato — iz tega nam pogledu nam daje najvišji duhovni pastir v deželi, škof

Anton Jeglič. Bil je v prvi vrsti politični škof, s svojo zakrivljeno palico je bil prvi agitator dr. Sustersiča in kadar je odprl usta, vselej je proklinjal napredno meščansko stranko v deželi. Vsak kosček njegovega telesa je bil prepojen s politiko, in to od bele mitre zgoraj, pa spodaj do zlatih copat! In sedaj je spisal ta nesrečni škof knjižico, katero je posvetil ženinom in nevestam in katero je v tisočih krvavo vezanih eksemplarih skušal vreči med narod. Gospoda, o obsegu te knjižice ne sprejemam nobene besede! Nekaj pa rečem: če bi naš škof Anton Bonaventura živel še sto let, če bi se celih tih sto let podal v puščavo, pa bi jedel samo črve in travo in če bi tih sto let noč in dan molil, pa bi ne mogel pristradati in primoliti zadoščanja za tisto neizmerno pohujšanje, s kojim je okužil škofijo sv. Nikolaja. Ker pohujšanje je kakor iskra, katera je padla na slamnato streho, katera se skoraj v trenutku, ko je padla, spremeni v plamen! Če bi vedel, da je naš ubogi škof vse to nalašč storil, potem bi govoril s svetim pismom, da bi bilo bolje, da sta se mu obesila dva mlinska kauna na vrat, in da se je potopil v najglobljekejši vodo, prej kot je zastavil pero za svojo knjižico »Ženinom in nevestam!« Ali tega prepričanja nimam, nasprotno, prepričan sem, da je naš škof, kakor pravimo juristi, tudi v tem delikatnem slučaju bona fide postopal in da bo nekaj nebeski oče, ko ga bo sodil, lahko rekel: odpustim mu, ker ni vedel, kaj dela! Vzlic temu pa ostaja Anton Bonaventura izgled tistega politikujočega duhovnika, kateremu je politična agitacija oči zaprla za vse drugo in posebno za dolžnosti, katere od njega zahteva oltar! Da se škof tako daleč spozabi, da hoče biti v svoji diecezi ne samo vrhovni dušni pastir, nego tudi vrhovna babica, to je zakrivila tista divja politična gonja v deželi, v katere sredi stoji kot najvidnejši naš duhovnik — politiki! Zatorej mi je tudi za zadnji nemoralni škandal v prvi vrsti odgovorna — klerikalna stranka sama. Že tedne poprej se je govorilo, da našega premilostivega škofa nekaj srbijo, da hoče postati nekaj modernega Alfonza Ligvorijanskega, da se pri tem niti latinskega jezika poslužiti neče; že tedne prej se je pripovedovalo, da se vsa ta neokusna genitalna nagota

tiska v »Katoliški tiskarni«, katera je vendar središče političnega dihanja naše klerikalne stranke. Če je bila naša stranka že teden dni o vsem poučena — mi smo sratrali vse za prazno šalo, — koliko več je morala klerikalna stranka v vseh detajlih poučena biti in vsega za prazno šalo imeti ni mogla, ko se je rdeča — krvava knjižica tiskala vendar v glavni tiskarni S. L. S.! Da ta stranka ni imela moza — voditelja, ki bi bil pogumno stopil pred svojega škofa, pa bi mu bil povedal, da S. L. S. ne dopušta, da bi se s knjižico »Ženinom in nevestam« za desetletja otrovala nedolžna sra naših deklet in nedolžnih naših fantičev — to je škandal, kakor mu ga ni para nikjer drugod v političnem življenju! Zatorej mi je za pohujšanje, ki je nastalo, ki bo razglodalo celo deželo, odgovorna klerikalna stranka. Naš škof ne vidi daleč in ne misli daleč; drugače pa je z našo klerikalno stranko in njenimi voditelji. Ti so objektivno in subjektivno odgovorni za moralno katastrofo, ki je zadela deželo, njim bodo veljale besede: gorje tistim, po katerih je prišlo pohujšanje!

Od stranke, ki je glede morale tako malomarna, tudi v gospodarskih rečeh ni pričakovati rešitve. Kakor veste sem bil zadnji čas nekaj glas upjočega, ne ravno v puščavi, pač pa sredi naše Ljubljane, in ta glas upjočega hočem zanesti tudi med druga naša mesta in trge! Položaj je tak — in naj mi še tolikokrat neresnico in laž očitajo — položaj je tak prijatelji, da se gre v resnici za kožo našega meščanstva. Klerikalna stranka je poprej veliko bobnala in kmetu je obljubovala vse mogoče in nemogoče reči. In sedaj je, da bi spolnila svoje obljube, postavila velik mlin, katerega prazni kamni že teko, ali moke prej ne bodo dajali, dokler se zgoraj ne nastojijo kosti našega meščanstva, katere naj se zmlejejo in razdrobe! Mogoče, da sem črnogled: ali lažnik nisem! Ker resnica je, da alfa in omega vsega delovanja klerikalne večine v deželni zbornici pazi na to, da bi meščanstvo po naših mestih in trgih politično uničilo, ter ga gospodarsko obložila z bremenom, kolikor največ mogoče! V dokaz za to svojo trditve se lahko sklicujem na različne zakonske načrte, katere je klerikalna večina v deželni zbornici

ru deloma že sprejela, deloma jih pa hoče sprejeti v bodočem zasedanju.

Pri tem pa mi meščanje ne smemo biti preponizni, ne sme se nas polotiti nekaka apatija, češ, v deželi ima pomen zgolj le tisto, kar je kmečko in klerikalno, meščan pa nima nobenega pomena! Čisto napačno! V deželi se plačuje zemljiškega davka 1.100.000 K, drugih davkov pa 2.600.000 K. Kaj pomenjajo te številke? Te številke pomenjajo, da plačujejo naša mesta in trgi vsaj še enkrat toliko davka, kot ga plačujejo vse kmečke občine skupaj. Ali drugače povedano: naša mesta in trgi plačujejo dosti več nego polovico vseh deželnih doklad. Nasprotno pa imajo tisti, ki plačujejo dosti manj, še enkrat toliko zastopnikov v deželni zboru, kot jih imate vi, napredni meščanje! Iz tega razvidite, da nam še ni treba obupati, da smo že dandanes faktor, od katerega dežela živi, dasi nam preklicano malo da! Iz tega pa tudi razvidite, da ste vi meščanje v prvi vrsti interesirani na tem, da se v deželi dobro gospodari, ker se slabo deželno gospodarstvo dotika pred vsem vaših žepov!

In sedaj napravimo korak dalje, ter se vprašajmo, zakaj se nam vidi deželno gospodarstvo klerikalne večine nevarno? Ti možje, ki vstvarjajo klerikalno večino, so po večini navadni politični vrabci, sami o sebi pa mislijo, da so širokokrili lunji visoko pod modrim obnehmaj! Prepričani so, — tu ne izvajam niti Ravnikarja, niti Franceta Demšarja iz Selške doline, — da so za kaj višjega poklicani in da bodo sedaj, ko so dobili deželno upravo v roke, enaki kralju Midi — pri tem me bog obvaruj, da bi mislil na ušesa tega kralja! — in da se jim vsaka reč, katera jim pride pod roko, spremeni v suho zlato! Z eno besedo, vidi se mi, da živi naša klerikalna večina v veri, da je poklicana, delati gospodarske čudeže; in svojega volilca je v istini dresirala tako, da pričakuje, da bo delala gospodarske čudeže! S čudeži pa je nekaj posebnega: že navadni vsakdanji čudeži se težko delajo, gospodarski pa še težje!

In zares je zabredla naša klerikalna večina v tisto bolezen, v katero zabrede človek, ki hoče čez noč bogat postati. Ta bolezen se kaže v tem, da se prične ali v loterijo staviti, ali pa na borzi spekulirati. Ne morem si

kaj, da ne bi taki spekulacijski igri primerjal ustanovitev kake elektricne centrale na Gorenjskem in deželne banke v Ljubljani. Na shodu v Logatcu sem trdil, da je dežela poklicana, da administrira, ne pa spekulira. Zategadelj sta me v »Slovenec« napadla poročevalci o deželni banki, g. Mandelj, in pa g. Tomo Pavšler iz Kranja. Z zadnjim se moramo nekoliko pečati, zategadelj prosim vašega potrpljenja! Gospod Pavšler mi najprej očita, da sem ga na Logškem shodu imenoval »nekega« Pavšlerja. Če mi je ta besedica res ušla — za časnikarsko poročilo o Logškem shodu ne prevzamem nikake osebnosti odgovornosti, je bila to nepotrebnost žalitev, ker mi ni prav ničesar znano, kar bi tudi iz dalje metalo senco na postenje g. Pavšlerja in njegove rodbine. Ravno tako je upravičena tožba g. Pavšlerja proti temu, da sem mu na Logškem shodu očital njegove dolgove. Ima čisto prav, njegovi dolgovi — če jih ima kaj — me čisto nič ne brigajo, vsak pošten človek ima lahko dolgove, tudi jaz nisem brez njih! In dokaz je naših nezdravih javnih razmer, da se tudi najzmernejši te osebe primisi ne moreno izogniti pri političnih diskusijah. Javnemu napadu naj sledi javna satisfakcija! (Priznanje.)

Drugega pa je z gospodom poročevalcem o deželni banki, ki mi je s ponosom priznane avtoritete očital, da sem o deželni banki nalašč govoril neresnico. Ostro očitanje iz ust moža, ki prejkotne misli, da se deželna banka z nekaterih fraz tako lahko skupaj svalka, kakor se izvalka z tobacihih peres cigara, katera stane pet vinarjev!

Zakaj se mi vidi deželna banka v ti obliki, kakor se je sklenila, tako nevarna za deželno gospodarstvo? O potrebi deželne banke bi se dalo različno govoriti. Če je potrebna, kar se pri izvršni denarski organizaciji obeh strank v deželi, komaj trditi da, bi se morala že precej prej ustanoviti, ne pa v današnjih kritičnih časih.

Dve nevarni lastnosti ima deželna banka. Prva je, da mora delati zgolj le z izposojenim denarjem: vsak vinar, ki bo prihajal iz njenih kas, bo izposojen. Za vsak tak vinar pa bo morala dežela prevzeti osodopolno poročstvo. Drugače povedano: za vsak vinar, ki ga izda deželna banka, ste

LISTEK.

Neznani Trst.

(Dalje.)

Materijelno blagostanje tržaških Italijanov bi bilo že danes veliko slabše kakor je, če bi Italijani ne bili tako skrajno skopi, da se jim po vsi pravici očita umazanost. Noblesa v denarnih rečeh je Italijanu nerazumljiv pojem, dočim dela Slovenec z denarjem navadno lahkomišno in ga dostikrat kar razpisa, je Italijan stedijski do skrajnosti.

Kako velika je ta skopost, priča primera med Ljubljano in Trstom. Na bogataše seveda ni gledati, nego na srednji stan. V Ljubljani živi srednji stan dosti bolje, kakor v Trstu in je tudi veliko bolj obložen.

V malenkostih se kaže posebno dobro značaj ljudi. Ljubljanečan je v stanu, da kakega nadležnega berača osorno ošteje in mu potem da 20 vinarjev ali krono. Tržačanu se bo berač tako smilil, da bo skoro jokaj ž njim, dal mu bo pa ali nič ali pa par vinarjev. V Ljubljani je marker kar razžaljen, če mu ne daš 6 vinarjev napitnine, v Trstu jih dobi le 4 in samo kak tujec da več kot 4 vinarje.

Italijan štedi pri vsem. Med delavstvom se je sicer alkoholizem hudo razvil, ali v obče je Italijan tizen in skoro kitajsko skromen v svojih potrebah. Seveda se tu ne smejo vpoštevati lahkoživeci.

Od tod prihaja, da je še danes v

italijanskih rokah mnogo denarja, dasi sicer italijanski živelj na gospodarskem polju zelo in hitro nazaduje.

Industrija je skoro vsa v nemških rokah. Trst ima kot eksportna luka veliko prihodnost, toda Italijani se vedejo, kakor bi za industrijo ne imeli nič smisla. V tem oziru je v Trstu, kakor je bilo pred tridesetimi leti v sosedni Italiji. Tam domačini tudi niso imeli nič smisla za industrijo in so mirno gledali kako so tuji, največ Nemci, snovali industrijska podjetja. Zdaj seveda se v Italiji trudijo, da bi ustvarili nacionalno industrijo, a stvar jim vendar ne gre nič prav od rok. Industrija zahteva pač vztrajnega, resnega in naporenega dela. Italijan pa takega dela ne ljubi, nego se raje bavi z mešetarijo in goljufijo.

Tudi prava veletrgovina, na katerem polju so bili časih Italijani neomejeni gospodarji, je že večinoma prešla v nemške roke. Zlasti Nemci iz Nemčije so s svojo delavnostjo, vztrajnostjo in solidnostjo dosegli velike uspehe in so Italijane v veletrgovini potisnili tako v ozadje, da si najbrže ne bodo nikdar več opomogli.

Mala trgovina in mala obrt je še večinoma v italijanskih rokah. A ta večina ni trdna in v nekaterih strokah še prav hudo peša.

Značilno za Trst je, da sijajnih prodajal tam sploh ni videti. Še v Ljubljani je razmeroma dosti boljše, kakor v Trstu; z Dunajem ali s Prago ali s Pešto se Trst v tem oziru še

od daleč ne more primerjati. Dunajska Kärntnereria ali tržaški Korso — to je razlika! Prodajalne v Trstu so neznatne, tudi če imajo velik promet, nimajo niti posebno lepih prostorov, niti lepih velikih ali ukusnih izložb. Srednje in manjše trgovine so že celo žalostne po svoji uredbi in zunanjosti, če tudi še tako dobro uspevajo. Kakor v Gorici tako so tudi v Trstu Slovenci nositelji boljšega ukusa; to pričata Petra Jeraja trgovina s pohištvo, ki je ena prvih v Trstu in bi pač zaslužila, da bi jo Slovenci krepko podpirali in pa Bohinčeva trgovina z oblekami.

Značilno za italijansko malo trgovino v Trstu je, da prodaja silne množine slabega blaga. Kar imenujejo drugod »pofel« blago, tega se v Trstu neverjetno mnogo proda. Židovski potniki se radi hvalijo, da v Trstu prodajo tudi najslabše blago, ki ga nikjer drugod ne morejo spraviti v denar. Konsumentje tega blaga so revnejši sloji. Revnejše ženske so v Trstu kar neverjetno slabo oblečene; vedno izgledajo tako, kakor da sploh niso imele nikdar nove obleke.

Rokodelstvo v Trstu je že mnogo let na robu propada. Krojačice in modistke se izhajajo, dasi jih je veliko preveč, vsled česar plačujejo svojim pomočnicam vprav beraške mezde; tudi nekaj boljših krojačev je še, a vse drugo rokodelstvo izumira. Fabriški izdelki so izpodrinili rokodelske. Kdo pa si da v Trstu čevlje še delati? Skoro nihče, se mi zdi, ker je

toliko prodajal z gotovimi čevlji in se čevljarji mojstri dobe menda samo še v portirskih kolibicah v vevah, kjer pa samo stare čevlje kr-pajo.

Gospodarsko nazadovanje tržaškega italijanstva vpliva seveda na vse življenjske razmere. Lahko se reče, da sili vse italijanstvo v pridobitvenem oziru v dve smeri: vsak bi rad postal ali senzal ali pa uradnik. To so slaba znamenja za prihodnost tržaškega italijanstva.

To nazadovanje se čuti v vseh slojih. Tudi italijanski bogataši ne žive tako, kakor bogataši v drugih deželah. Življenje tržaških zgornjih desetisoč je čudovito enolično in dolgočasno. Večinoma žive ti bogataši prav štedljivo in si ne privoščijo drugega luksusa, kakor da imajo v gledališču Verdi svojo ložo, ki je jako draga, in par konj, ki jih ob nedeljah vprežejo in se vozijo z njimi v Barkovlje in nazaj. Družabnega življenja je med njimi jako malo. Časih so imeli takozvani »casino vecchio«, kjer so prirejali ples in koncerte, a to je menda nehalo. Koncerti so samo še javni, ples pa prirejajo nekatere rodbine v svojih zasebnih hišah. Kakor povsod, tako se tudi v Trstu krona in denarna aristokracija vse bolj umika v svoje hiše in postaja vse bolj ekskluzivna. Za Trst je to velikega pomena; kajti to postopanje bogatih slojev jih vse bolj odtu-juje italijanskim masam in uničuje vpliv na mase, ki ga imajo sicer bogati sloji vedno.

Nemci postopajo spretnejše. Bogati Nemci so sicer tudi precej ekskluzivni, a vendar ne tako, kakor italijanski. Nemci imajo svoj »Schillerverein«, kjer se zbira elita nemškega prebivalstva, a poleg tega društva žive prav živahno razna druga društva, sportna, pevška, telovadna itd. Kako je s Slovenci, tega itak ni treba praviti, saj je vsakemu znano. Priznati se mora, da se družabno življenje tržaško razvija v pravi smeri in da rodi dobre uspehe za slovensko stvar.

Italijanski srednji stan ima seveda vse polno svojih družabnih organizacij. Ustvarjene so čisto po italijanskem vzoru. Za izobrazbo in gnetenje zboljšanje svojih članov ne stane mnogo, pač pa goje z vnueno italijansko narodno misel. Za izobrazbovalne organizacije so se Italijani začeli brigati šele v zadnjih letih in še to le iz strahu pred izobraževalnim delom socijalnih demokratov. To tekmovalanje je rodilo precej dobrega sadu; zlasti je omeniti predavnanje gotovih znamenitih italijanskih znanstvenikov. Kraj vsega tega je tržaško italijansko ljudstvo jako malo izobraženo. Knjig se med tržaškimi Italijani le malo čita. V tem oziru niso izvzeti niti izobraženi krogi. Ljudstvo sploh ne čita skoro nič drugega, kakor časopise, a tudi izobraženi krogi ne čitajo dosti več. Največja knjigarna v Trstu je nemška in najboljše konsumentje knjig so Nemci.

(Dalje prihaja.)

vi, meščanec porok s svojo davčno silo. Trdil sem v Logatcu, da bo deželna banka šele tedaj mogla komaj živeti, če se bo nabralo okrog nje kakih 30 milijonov kapitala. Nabrali se pa ta glavica drugače ne more, nego z izposojilom, za katero bote vi z davčno svojo silo dajali poročstvo.

Radi te moje trditve me je g. Mandelj prav ostro obdelal, češ, da sem govoril nerazumno. Končno pa je mož sam pripadajočo priznanja, da bo v kakih petih letih deželna banka res potrebovala 30 milijonov, in da si jih bode res pod deželno garancijo izposoditi morala! Ali je s tem kaj spremenjeno? Se li nateče teh 30 milijonov v dveh, treh, ali petih letih, če pride katastrofa bo naše meščanstvo ravno tako zadeto, naj pride potem polom v treh, petih, ali šestih letih! V tem oziru bi bil torej g. Mandelj jako pametno storil, da je molčal.

Druga nevarnost deželne banke pa tiči v tem, da je v najožji zvezi z borzo, da stoji in pade s kurzum svojih papirjev in da je vsikdar prisiljena, sprejeti za dobre svoje tirjatve plačilo v devolviranih lastnih titrih. Kje bo klerikalna večina, katere bančni poročevalec ni igral posebno ponosne role, kje bo dobila ljudi, ki bodo v stanu spretno voditi tak zavod, ki bodo kos nalogam, katere so zvezane s takim zavodom? Vselej, kadar bo na borzi vihar, bo deželo Kranjsko glava bolela! Dr. Lampe sicer pravi: nevarnosti ni nobene, ker ni pričakovati, da pade na zemljo kak komet! Ali ta tolažba meni ne zadošča. Kometi res ne padajo na zemljo, ali od borze odvisna deželna banka, če jo vodijo po vsem nespretnosti roke, pa kaj hitro lahko zapravi par milijonov kron! In naj pride pri tem še kaka vojna; recimo da bi Avstrija marsikaj proti Rimu, da osvoboditi sv. očeta papeža — in s tako armado bi brez dvojbe tudi naš dr. Lampe prav rad marširal! — pa se bodo sušili milijoni v deželni banki, kakor se suše češplje na lesi! Prav lahko torej napočijo časi, ko bo polom v deželni banki in ko bodeta Mandelj in Lampe obupno boga prosila, da bi se na nebu sprožil kak komet, ki bi potem padel njima na glavo!

Resničen je torej izrek: naša deželna banka, ako jo ustanove naši klerikaleci s svojim površnim in neiskusišnim materijalom, bode permanentna nevarnost za naše žepce, g. davkoplačevalci! Ta nevarnost je pa toliko bolj povišana, ker vse kaže, da je silo dobro vteteljen naš sum, da hočejo klerikaleci ta deželni denarni zavod izkoristiti v strankarske svoje namene. Da je ta sum padel na tako rodovitna tla, to je zakrivila klerikalna večina v deželni zbornici s svojim naravnost bedastim postopanjem! Na eni strani s tem, da za stavbinska, transportna in za posojila akcijskim družbam ni določila niti najmanjšega pogoja, pod katerimi bo deželna banka smela šteti taka posojila. Tukaj bo zavlada prava anarhija! Sedaj pa se oglašajo g. Mandelj, poročevalec za deželno banko, ter trdi, da se taki pogoji sploh izraziti ne dajo. Ni ga posojila na svetu, za katerega bi se ne mogli določiti pogoji, pod katerimi se sme odšteti.

To ve vsak človek, samo poročevalec o deželni banki tega ne ve! Pozneje se mu je pa vendar nekoliko razjasnilo, ker sam piše, da se določni pogoji lahko postavijo v poslovniki, katerega naj izda deželni odbor. To je ravno, ti pogoji se hočejo potpisiti v roko deželnemu odboru; to se pravi: te pogoje naj določa klerikalna stranka, kakor se ji ravno zljubi! Bati se je, da bo te pogoje sestavila tako, da bo deželna banka lahko podpirala gnjila, klerikalna stavbinska podjetja, gnjila klerikalna transportna podjetja in gnjile klerikalne akcijske družbe! In to pri zavodu, ki bo, kakor pravi g. Mandelj, čez pet let imel izposojenih 30 milijonov, za katere bo meščanstvo v prvi vrsti garantiralo s svojo davčno silo!

Še hujska je druga stvar! Kontrola pri deželni banki si je pridržala klerikalna večina sama sebi. Sama sebi si bo torej gledala na prste ta klerikalna večina, ko bo gospodarila s 30 milijoni na ime dežele izposojenega denarja! Ali si morete misliti večjo karikaturu, kot je taka kontrola! Ali je kozel, ki tiči v sredi zelnika zadostno pod kontrolo, če mu pravim: glej si sam sebi na gobec! (Splošna veselost.)

Tisti, ki plačujejo davka 1.100.000 K bodo imeli vse v rokah, oni pa, ki plačujejo davka 2.600.000 kron, pa bodo morali ponizno pri stranistati, ter bodele tedaj v ospredje poklicani, kadar bodo morali zapravljene milijone s svojimi žulji plačevati! V tem, gospoda, imate pristno podobo klerikalne politike. Meščan ji ni za drugega, nego da plačuje, nego da se gospodarsko izkrvavi za klerikalne, vratolomne eksperimente v deželi!

Vpraša se le: če bo šlo! Jaz mislim, da ne bo šlo. Jaz mislim, naš

meščan se bo branil, naš meščan bo dvignil svoj glas, da bo zvenelo po klerikalnih ušesih. Socialni demokratje mi očitajo, da kot liberalni glumač pojem po shodih neprestano enintisti refren. Mogoče! Ali če nikdar nisem čul, da bi kdo, ki so mu roparji izpraznili mošnje, klical: živel socialna demokracija! Pač pa je klical: oropan sem! pomagajte!

In zatorej, naj je socijem vseč ali ne, ostane naš refren: Oropati se ne damo! In če se nas bo poskušalo, se bomo branili, z jezikom, s pestjo in z nogami! Punctum! — (Viharno, dolgotrajno ploskanje.)

Zveza jugoslovanskih železničarjev.

Novo življenje, vsestransko zanimanje med slovenskimi in hrvaškimi železničarji?

V nedeljo, dne 24. oktobra t. l. se je vršil ustanovni shod »Zveze jugoslovanskih železničarjev«, in s tem je poklicana v življenje nova in močna organizacija jugoslovanskih železničarjev. Izredno dobro obiskani ustanovni shod in živo zanimanje za Z. J. Z. nam priča, kako je bilo potrebno, da se je odločil pripravljalni odbor za ustanovitev samostojne organizacije jugoslovanskih železničarjev. In zakaj tudi ne? Kje je imel do danes slovenski železničar kak zavetje, kje zagovornika svojih teženj? Nikjer! A to ni smelo ostati tudi zanaprej.

Ustanovni shod.

Predsednik pripravljalnega odbora tov. Hochmüller otvori ustanovni shod »Zveze jugoslovanskih železničarjev« in pozdravi navzočega državnega poslanca dr. Rybářa, zastopnika »Društva jugoslovanskih žel. uradnikov« gosp. adjunkta Škofa, zastopnika N. D. O. tov. dr. Brnčiča, zastopnika podružnice iz Gorice tov. Cempre in iz Sežane tov. Jerino. Nato prečita pismena pozdrava predsednika N. D. O. v Trstu tov. dr. Mandiča in predsednika podružnice N. D. O. v Gorici tov. Knafliča.

Brzjavni pozdravi so došli iz Prage od staroste tov. Vojna in osrednjega tajnika Buřivala, »Zem. jednoty«, od slovenskega omizja v Beljaku in od podružnice N. D. O. v Pulju.

Predsednik pripravljalnega odbora, tov. Hochmüller, razloži v daljšem govoru navzočim železničarjem pomen Z. J. Z. Izvleček govora je sledeči:

Čenjeni tovariši! Sklical vas je pripravljalni odbor »Zveze jugoslovanskih železničarjev« na ustanovni shod in s tem je dovršil svojo nalogo, ki jo je prevzel meseca aprila t. l. Tako stopa pripravljalni odbor pred vas z dozdano stavbo nove organizacije »Zveze jugoslovanskih železničarjev«, ki stoji na narodni podlagi. Ni bila lahka ta odločitev, kajti mi dobro vemo, kakšno ogromno in neprijetno delo nas čaka. Ali mi stopamo v »Zvezi jugoslovanskih železničarjev« danes v javnost v trdnem zaupanju do vas, ker vemo, da boste spoznali nepošten namen in teški položaj in pristopili vsi kakor en mož k »Zvezi jugoslovanskih železničarjev.« V združenju je moč in ako se združimo v močno armado, nam ne bo težko zastopati težnje jugoslovanskih železničarjev. Nismo izrabljali pri ustanovitvi naše narodne zavednosti, nismo imeli kakega strankarskega namena, ampak spoznali smo potrebo za ustanovitev Z. J. Z., ker ni več mogoče še nadalje gledati zatiranje in zapostavljanje slovenskega in sploh slovanskega železničarja, tako od strani c. kr. železniške uprave, kakor od strani nekaterih brezobzirnih nemških uradnikov in uslužbencev.

Poudarja nadalje, da se mora čutiti slovenski železničar domačega le v narodni slovenski organizaciji, saj le v tako organizacijo stavi lahko svoje zaupanje in le narodna organizacija Z. J. Z. bode imela srce in čustvo za slovenskega in jugoslovanskega železničarja, ki ne bode primorana, kakor »internacionala« ozirati se tudi na Nemce ali Italijana.

Tudi moramo pripomoči pri železnični do pravi našemu slovenskemu jeziku. Bodi še tako dober čuvaj, še tako dober delavec, ako ne znaš nemško tako, kakor gospod nemški uradnik, te smatra železniška uprava za nesposobnega v službi. Ako hočejo služiti Nemci med nami kruh, naj spoštujejo nas in naj se priučijo našega jezika.

Naj nikdo ne ponavlja staro frazo: kaj narodnost, želodec, to je faktor, za katerega moramo skrbeti. Vse prav, ali le tako dolgo bomo dobro ali vsaj primerno preskrbeli naš želodec, dokler se ne bomo dali izpodrinuti na naši lastni slovenski zemlji, in tako tudi pri železnici. Ako prepuštimo vse tujcem, bomo primorani zapustiti našo priljubljeno domačo grudo in iti s trebuhom

za kruhom, medtem ko se bo Nemec mastil na naši rojstni zemlji.

»Zveza jugoslovanskih železničarjev« je strokovna, to je nepolitična, ker le taka organizacija more uspešno delovati. Organizacija železničarjev je tako komplicirana, tako obsežna, da je izključeno, da bi organizacija železničarjev, ki se peča tudi s politiko in strankarstvom, mogla uspešno delovati, in privede politika tudi najprej do notranjega prepira. Naš politični program bodi ob času volitev, da gremo z volilnim listkom v roki v boj za slovensko domovino.

Ugodnosti kot člani »Zveze jugoslovanskih železničarjev« pa razvidite natanko iz pravil. Poleg tega, da zastopa »Zveza jugoslovanskih železničarjev« težnje slovenskih železničarjev, nudi jim tudi pravovarstvo, podporo v slučaju bolezni ali smrti v družini, in štirikrat na mesec društveno glasilo »Narodni Delavec«.

Zaključuje z nado, da se razvije mo v najkrajšem času v močno armado jugoslovanskih železničarjev, katere se bo častno borila v zvezi s svojimi severnimi brati železničarji, Čehi in Poljaki, ki štejejo danes skupno že 35.000 članov.

Združeni v ogromnem številu v »Zvezi jugoslovanskih železničarjev« pa pokažimo, da smo mogočna veja slovenskega življa in da bomo poleg zasledovanja svojih službenih razmer in teženj vedno stali na braniku slovenske domovine. (Burno ploskanje.)

Nato so bila sprejeta pravila enoglasno. Za članarino se je določilo mesečno 1 K 10 h, vstopnina 1 K, za izkaznico in pravila 30 h.

Za predsednika »Zveze jugoslovanskih železničarjev« je bil izvoljen tov. Ivan Hochmüller, oficijant c. kr. drž. žel.; za I. podpredsednika Ivan Škerjanc, žel. mojster juž. žel. in za II. podpredsednika Josip Gulič, vlakovodja c. kr. drž. žel.

Sklenila se je tudi resolucija za pristop k »Ligi« slovanskih železniških organizacij.

Sijajno se je izvršil ta velepomembni »Ustanovni shod« in danes lahko že poročamo, da šteje »Zveza« že nad 400 članov in moramo priti do konca tega leta še na 800. — Živel slovenski železničarji!

Politični položaj.

Čehi.

Praga, 8. novembra. »Venkov« javlja, da je izvrševalni odbor agrarne stranke sklenil po referatih posl. Udržala in Dvořáka delovati na to, da noben češki poslanec ne bo z Bienertovo vlado več stopil v pogajanja. Agrarci zahtevajo vlado, ki bo pravična vsem narodom.

Semily, 8. novembra. Tu je imel posl. prof. Čelakovský shod, na katerem se je pečal z Bienertovo vlado. Dejal je, da je Bienertov davno dokazal, da je njegova vlada Čehom nasprotna. Zato je bila Slov. Enota slednjič prisiljena izjaviti, da se s sedanjo vlado ne pogaja več. Kaj pride, je negotovo. Vsekakor pa nosijo slovanski poslanci sedaj večjo odgovornost ko kdaj prej. Vedno bolj so pogosti glasovi, ki pravijo, da proti Čehom ni mogoče vladati. Treba je le enotnega nastopa vseh čeških poslancev. Govornik je svoj govor, ki je bil sprejet z velikim odobravanjem, končal z geslom Palackega: Nedejme se!

Praga, 8. novembra. Češki soc. demokratje so danes tu zborovali. Shod je bil jako dobro obiskan. Govorili so poslanci Němec, Soukup, Haberman in Tomášek, ki so vlado ostro napadali zaradi sankcije znanih jezikovnih zakonov. Nastopili so tudi proti obljubljenemu § 14. Posl. Soukup je izjavil da bo na § 14 soc. demokratično delavstvo odgovorilo s splošno stavko.

Praga, 8. novembra. V nekem govoru je posl. Kramář med drugim izjavil sledeče: »Poljaki hočejo poskusiti parlamentarni sporazum. Če bodo Nemci prišli na tozadevne konference, pridemo mi tudi. V kolikor pa jaz poznam razmere, mislim, da ta pogajanja ne bodo imela uspešne konca, ker tisti, ki so prisilili Nemce k nasilstvom proti nam, češki Nemci tega nečejo in nimajo nobenega interesa na mirni razrešitvi situacije.« Čehi ne odjenjajo prej, dokler se sistem ne spremeni.

Ogrska kriza.

Wekerle pri cesarju.

Dunaj, 8. novembra. Današnja Wekerlova audijenca pri cesarju je trajala zelo dolgo. Min. predsednik je referiral cesarju o pogajanjih, ki so se vršila od zadnjega kronskega sveta sem. Cesar je min. predsedniku naročil naj pogajanja v isti smeri nadaljuje. Wekerle ostane še nekaj dni na Dunaju.

Akoravno so še precej velike težave, je kriza vendar že takorekoč rešena — tako vsaj sodijo v dobro informiranih krogih. Wekerle bo spet prevzel predsedstvo kabineta, v katerem bodo Andrassy, Apponyi in

Košt. Koncesije, ki jih bo nova vlada dobila, bodo vojaškega značaja. Med koncesijami samostojne banke ni.

Srbija in Črna gora.

Belgrad, 8. novembra. Srbski zunanji minister Milovanović bo v kratkem obiskal Cetinje, da uredi vse potrebno za obisk, ki ga namerava kralj Peter napraviti v Cetinju. Uradni list cetinjski odločno demantira vest, ki jo je prinesla »Vossische Zeitung«, namreč, da je razmerje med Srbijo in Črno zelo napeto.

Grško.

Dunaj, 8. novembra. Grško poslaništvo izjavlja, da vest o nameravi abdikaciji kralja Jurija ne odgovarja resnici.

Atene, 8. novembra. Vedno jasneje je, da so s Typpaldovo revolucijo bili v zvezi visoki parlamentarni in vojaški krogi. Povodom procesa proti vstašem bodo prišle na dan presenetljive stvari.

V Kefaloniji, Typpaldovi domovini, je bil večeraj ljudski shod, na katerem se je protestiralo, da je Typpaldos obtožen radi veleizdaje; povdarjalo se je, da noben Kefalonec nikdar še ni bil veleizdajalec.

Za ločitev cerkve in države

Kodanj, 8. novembra. Novo radikalno ministertvo je vložilo v parlamentu predlogo za ločitev cerkve in države.

Kulturni boj.

Paris, 8. novembra. Zveze ljudskoškolskih učiteljev in učiteljic na Francoskem, ki štejejo okoli sto tisoč članov, bodo tožile vse francoske nadškofe in škofe zaradi zadnjih pastirskih listov, v katerih se popisuje škodljivi vpliv posvetnih ljudskih šol; vložile bodo pred civilnim sodiščem tožbo za povrnitev škode.

Narodno naprednemu občinstvu Ljubljane, ljubljanske okolice in na deželi.

Prišel je, zlasti na deželi oni čas, ko so se shranili po nekaterih krajih gotovo bogati zemeljski pridelki. Temu ali onemu je zemlja dostikrat vrgla toliko obilega sadu, da mu ne kaže drugače, kakor ga prodati, kar se navadno zgodi za tako nizko ceno, da se skoraj ne izplača. Ob takih prilikah vam doni na uho glas iz centralne kranjske dežele, iz Ljubljane, kamor se pošlje fante v razne šole, da si pridobe nadaljne izobrazbe. Ni vam treba posebej slikati, kako se godi vobče slovenskemu dijaku v mestu, ki dobiva v mnogih slučajih tako bore malo s seboj, da si plača komaj streho in posteljo, kamor leže zvečer na duhu izmučen in praznega želodeca. In ravno zadnje dejstvo je, ki nas sili, da apeliramo v tem času na vse napredno občinstvo širne Kranjske. Vsi vi, ki ste bili kdaj v mestu, veste dobro, kako težko dobiva dijak, ali pa sploh mu ni mogoče priti do zdrave, zdatne hrane, in ki bi je bilo še vrhu tega toliko, da bi se mogel mladostni želodec najesti do sitega. Če pa nima dijak zdrave in obilne hrane, začne pešati nele na telesu, ampak tudi na duhu in posledica je, da ravno tedaj, ko bi naj stopil v javnost mo okrepite moči, tedaj, ko bi naj delal za svoj narod, je njegovo telo prešibko, skratka, če je sploh še ostal, je nesposoben za vsako delo. Da bi se prišlo vsemu temu v okom, se je ustanovilo v Ljubljani »Vzgojevalno in izobraževalno društvo »Domovina« kjer se zbira fantje revnih staršev in se jim nudi takšna hrana, kakršna je mlademu človeku edino potrebna. Ker pa ta brez velike gnetne podpore od vseh strani ne more izhajati, treba mu je vsestranske pomoči. In zato bi se naj našli ravno sedaj rodoljubji po deželi, ki bi naj žrtvovali samo nekaj preobilega svojega časa, se potrudili k temu ali onemu na vasi ali v trgu, ki ga je le treba spomniti na bedo dijaštva, nar kar seže gotovo v žep ali pa pošlje v shrambo in bo rad daroval mnogo tega za ubogega dijaka. Njemu se ne bo poznalo, da je dal, nam bi pa to le koristilo. Izdatki so ogromni, v mestu moramo marsikaj kupiti in drago plačevati, kar se na deželi niti ne ceni; kako prav bi nam torej prišlo to, kar imate tam odveč. Le pošljite nam, iz mladostnih grl vam bo donela zato tiha, a prisrčna hvala. Vsakteri mož naprednega mišljenja, bodisi učitelj ali posestnik, gospodična ali žena, naj bi se spomnil tega prevážnega dijaškega zavoda, zastavi en del svojega vpliva tudi v to, da nabira prispevke na ta ali oni način za »Domovino«.

Slovenske posojilnice in denarni zavodi, spominjajte se pri svojih sklepnih računih tukajšnjega naprednega srednješkolskega dijaštva, občine, ki imate kaj odveč v občinskih blagajni, darujte v ta namen,

kajti zavedati se moramo, da so to naši otroci, otroci slovenske matere, ki so poklicani slediti nam kdaj v javnem življenju. Kako pa hočemo doseči svoj visoki cilj, ki smo si ga stavili, če nimamo zdrave in krepke mladine? To pa dobimo le tedaj, če skrbimo vsestransko za njo. Ker se to zgodi v »Domovini«, je torej naša in vaša dolžnost, da podpiramo ta zavod vsak po svojih močeh, da ga priporočamo v svojih krogih, da mu dobimo potrebnih podpornikov. Pošiljajte in denarne prispevke je pošiljati na odbor »Domovine«, Ljubljana, Narodni dom, ali pa društvenemu blagajniku prof. Ant. Jugu, Ljubljana, Mestni licej.

Za »Domovino«:

Vera dr. Štajmerjeva
t. č. predsednica.
Dr. Karel Triller
t. č. predsednik.
prof. Anton Jug
t. č. blagajnik.

Somišljeniki! Naprednjaki!

Vabillo

SHOD

narodno-napredne stranke

ki bode

v nedeljo, 14. t. m. ob 4. popoldne v Cerknici pri »Žumru«.

Dnevni red:

- 1.) Splošni politični položaj.
- 2.) Organizacija narodno-napredne stranke.

Poročata drž. poslanec in župan Ivan Hribar in dr. Oton Fetič-Frankheim.

Somišljeniki, vsi na shod!

Odbor naprednega političnega in gosp. društva za sedni okraj Cerknica.

Dnevne vesti.

+ Napredno politično in gospodarsko društvo za I. mestni (poljanski) okraj priredi v petek, dne 12. t. m. javno društveno zborovanje, na katero že danes opozarjamo. — Poleg raznih važnih gospodarskih zadev je na dnevnem redu tudi poročilo gospoda deželnega odbornika dr. Ivana Tavčarja o delovanju v zadnjem deželnozbornem zasedanju. — Someščanje iz prvga okraja torej vsi na to velevažno zborovanje.

+ »Slovenec« zagovarja škofa. To je znano, da se nastalo gibanje zaradi škofove svinjarske brošure za klerikalcem nevarno. Slovensko ljudstvo je pač še tako mravno zdravo, da ne prenese takšne dušne hrane, kakršno mu je pripravil ljubljanski škof. Ta ogorčeni odpor proti škofovim kvantarskim naukum je pojav, ki se ga ne sme veseliti, kajti v njem tiči dokaz, da slovensko ljudstvo še ni pokvarjeno, da ima voljo, se braniti takega mravnega zastrupljenja, kakršno je poskusil škof. Odpor je bil tako velik, da je stolni kapitel bil prisiljen škofa javno blamirati in obsoditi kot pohujšljivca s tem, da je škofa prisilil, umakniti svojo brošuro iz knjigotrštva. Ne dvomimo, da so kanoniki hoteli s to očitno obsodbo svojega škofa dati javnosti zadoščenje za storjeno pohujšanje, ali javnosti to zadoščenje ni zadostovalo. Ogorčenje narašča in se širi po celi deželi in škof se je začel braniti. »Uničiti me hočejo«, je rekel nekemu hrvaškemu duhovniku. Liberalci pač nimajo vzroka škofa uničevati sedaj, ko je tako kompromitiran, da še ust ne sme več odpreti in ko se mu bo vsaka javna beseda pobila z njegovimi svinjskimi bukvicami. Če hoče kdo škofa uničiti, to se pravi, odstraniti ga s škofijskega prestola, morejo to biti samo duhovniki. Nobena tajnost ni, da so duhovniki razdeljeni na dva tabora: eni — med njimi skoro vsi kanoniki — uvidevajo, da bo vsled škofove brošure kompromitirana vsa duhovščina in z njo vred cerkev, če se eklatantno ne pokaže, da duhovščina neče imeti ničesar opraviti s tako velikanskim pohujšanjem; drugi zopet so tako fanatični in tako prevzeti tlatega duha, ki preveča škofovo brošuro, da branijo in zagovarjajo škofovo dejanje in mislijo z zvijačami in jezuvitskimi potezami ter s psovanjem ubraniti škofa pred zahtevami kanonikov in sploh spodobnih duhovnikov. Menda ima ta poslednja struja »Slovenec« v rokah. »Slovenec« je večeraj vehementno in surovo začel obrambno delo za škofa. Brani ga s tem, da — puje liberalce. — Svinjske nauke škofove predstavljajo kot nedolžno stvarico v primeri s podlistki naprednih listov. Kdor ne zna drugače polemizirati, kakor s takimi abotnimi trditvami, je v naprej izgubljen! Vsi tudi najpikantnejši podlistki, kar jih je kdaj izšlo v naprednih listih, so še berljaz za nunske deklice v primeri s škofovo brošuro, ki mora celo stari rufjanski

pogled na rdečo sramu, lice. S takim psovanjem, kakor se je je privoščil »Slovenec«, ne bodo klerikalci ničesar opravili. Vsa slovenska javnost vidi le eno, da je škof, pooblaščenec katoliške cerkve, prvi cerkveni dostojanstvenik in deželni, naslednik apostolov, od sv. Duha izbrani voditelj duhovščine na Kranjskem, spisal in izdal vsjnjske bukvice in s tem storil škandalozno pohujšanje. Iz »Slovenca« pa vidi, da se dobe duhovniki, ki ta nečuvni škandal se branijo in zagovarjajo in bi radi zadušili glas vesti, ki je v celoti deželi vzbudil največje ogorčenje proti škofom bukvicam.

+ Kako si je pridobil škof svoje izkušnje? Te dni se je oglašilo v našem uredništvu brhko mlado dekle, ki služi v Ljubljani, a je doma na kmetih, ter nam pripovedovalo to-le: »Lansko leto je bila poletni birma v mojem rojstnem kraju. Gospoda, pri kateri služim, so mi dovolili, da sem smela v tem času iti za par dni domov. Še predno je prišel škof, je domači župnik oznanil, da bodo prevzeti knez in škof sami spovedovali, ter pozvali farane, naj ob tej priliki v čim največjem številu pristopijo k mizi gospodovi. In res so potem vsi, zlasti pa ženske, šli k spovednici, kjer je spovedoval škof. Tudi jaz sem šla k spovedi k škofu, misleč, da si s tem pridobim posebno zasluženje in poseben blagoslov božji. Da bi nikdar ne šla! Ko sem povedala svoje grehe, ki sem jih vedela in katerih sem se zavedala, me je jel škof spraševati o najostrejših stvareh, ki si jih človek more sploh misliti in za katere do takrat sploh nisem vedela. Spraševanja ni bilo konca, a na vrsto so prihajale vedno hujše stvari. Na vsem životu sem se tresla sramu in jok me je posilil. In ko je škof stavil na me vedno nesramnejša vprašanja, sem planila proč od spovednice z vzklikom: »Ne morem več poslušati, prevziseš, taka grešnica nisem!« A nisem bila edina, ki je tako storila. In ko je škof odhajal, so matere glasno govorile, da poštena dekleta ne smejo k spovedi — k škofu. Od tega časa je preteklo že več nego leto, a dosedaj se še nisem mogla odločiti, da bi zopet šla k spovedi!« — Navedli smo ta slučaj, ki kaže, na kakšen način si je pridobil škof Anton Bonaventura svojo verziranost v spolnih vprašanjih.

+ Škofova rdeča knjižica. Še vedno dobivamo od vseh strani nujne prošnje za rdečo knjižico. Izjavljamo novič, da nimamo ne enega izdoda in da s knjižico ne moremo nikomur postreči.

+ Volitve v okrajno bolniško blagajno litjskega okraja. Piše se nam iz litjskega okraja: Novih volitev za okrajno bolniško blagajno še vedno ni. Ko so se vršile meseca suša t. l. prve volitve, ni e. kr. okrajno glavarstvo v Litiji nič ugovarjalo, marveč je volitve potrdilo, češ, da se na ta način lahko pravočasno voli načelnštvo. To volitev je e. kr. deželna vlada ovrgla, na kar se je načelnik Čobal pritožil na ministrstvo, ker mu je še bilo preveč nestalnih (poletnih) delavcev v okraju, s pomočjo katerih bi bili nasprotniki sedanjega režima pri volitvah gotovo zmagnali. No in končno ni obvelo mnenje e. kr. okrajnega glavarstva v Litiji, in tudi Čobal je pogoltno s svojo pritožbo, kajti ministrstvo je potrdilo razsodbo e. kr. deželne vlade, tako da se bodo le vršile nove volitve, dotični odlok odpisalo e. kr. okrajno glavarstvo že dne 16. septembra t. l. Kakor se je v polnadi, ko v okraju še ni bilo nestalnih (poletnih) delavcev, mudilo načelnštvu, da spravi volitve pod streho, tako malo se mu sedaj mudi, ko se bliža zima ter odhajajo nestalni delavci. Tako zavlačevanje je iz stališča načelnštva, katero hoče tudi naprej ostati na krmilu, popolnoma umevno. Drugačnja je pa stvar pri oblasti, katera ima neposredno nadzorstvo nad okrajno bolniško blagajno. Poprej je ta oblast predčasne volitve potrdila, sedaj pa, ko je že 5 mesecev preteklo od časa, v katerem bi se praviloma morale vršiti volitve, pa vkljub pogonom ne uporablja svojega zakonitega vpliva, da bi naročila nove volitve. Nadzorstvo je povsod potrebno, naj ima kak zavod v rokah ali ona stranka. V Gorici n. pr. se je pri tamosnjih okrajnih bolniških blagajni pojavil velik nered (glej dotične članke v »Slov. Narod«, v »Slovenec« in v »Edinosti«) tako da je moral magistrat sam prevzeti okrajno bolniško blagajno, dasiravno so imeli socijalni demokrati blagajno v rokah. Prosimo torej še enkrat sl. e. kr. okrajno glavarstvo v Litiji prav pomnožno, da naj blagovolj isto naročiti samo to, kar je e. kr. deželna vlada in e. kr. ministrstvo za notranje zadeve ukrenilo.

+ Ni na svetu grših ljudi od macev »Slovenčevih« idrijskih novic. Nič ne pomaga, da razkrivamo in ožigosamo njihove večne laži in zavijanja, venomer naprej izvršujejo svoj rokovnjaški posel pod vodstvom e. kr. kateheta Oswalda njegovi ver-

ni pomočniki. Ime, ki res napredni dopisnik samo z zavračanjem grdih klerikalnih obrekovanj dovolj posla. Nihče nima miru pred njimi, ob vsako stvar se obregnejo, samo da morejo po nasprotniku udariti. Minolo soboto pa so se še prav posebno izkazali. Pišejo v smrti okrojnega zdravnik Sutarja ter se hitro zlažejo, da ni bilo črne zastave na mestni hiši in morejo tako naprednjakom očitati nevhvaležnost. Strašno se jezi tudi prizadeti »Slovenski«, da se je realnemu suplent oddalo službo na obrtni nadaljevalni šoli. Čisto prav! Nekoč se je prav ta Slovenski zahvalil naprednjakom za vsako podporo idrijskemu učitelstvu, češ, da si bodo še sami vse izposlovali. Čemu torej sedaj tako tarnanje! Zakaj Vam vendar Gostinčar ničesar ne izposljuje in zakaj klerikalni deželni zbor pusti stradati učitelstvo. Ta Slovenski je tudi svoj čas nagajal občinskemu odboru z Oswaldivimi neumnimi in obično škodljivimi rekurzi. Idrijski klerikalci, povejte, kateremu naprednjaku privoščite in dajate kak zaslužek. Pač pa je nasprotno več slučajev. Klerikalna zagrizenost in strupenost naj bi izučila tudi naprednjake, ki naj bi proti njim prav tako postopali, kakor klerikalci in se strogo držali gesla: svoji k svojim. Klerikalni društvenik je izključen iz društva, če zahaja v druge gostilne. Sedaj pa tako tožarenje, če da napredni šolski odbor raje zaslužek naprednjaku, kakor pa strupenemu Slovenskemu, in vpitje o liberalni ljubezni do učitelstva. Klerikalci pač najraje pokažete to ljubezen in sicer tam, kjer bo res kaj izdala! Ko poročajo o Gangloven shodu, pa udarijo po šolskemu vodju ter mu očitajo goljufijo in sicer samo za to, ker je sin »Sokola« in je še celo njih voditelj. Ali ne, da bi se bila fanatizirana slovenskarija preje prepričala o stvari, kradejo človeku na brezstiden način čast in se osupli in z rdečo sramu na licih izgovarjajo, da niso z dopisov v nobeni zvezi. Tako je bilo še vselej, ko se idrijskega klerikalca prime za storjeno lumparijo. Morali so svojo klerikalno ljubezen do učitelstva hitro popraviti, ker sicer bi jih bila doletela zaslužena kazen. In končno so osumnili »Sokola« z ne pa naj bi že 14 mesecev molčal. Sedaj čijo! Kdo bi to verjel; idrijski klerikalci, ki vsako še tako malenkostno afero naprednjakov spravlja v svet, pa naj bi še 14 mesecev molčal. Sedaj pa, ko je nekdo naslovil katoliške telovadce s čuki, hočejo razkriti to afero. Res, kako ste smešni. Saj »čuki« vendar ne more biti za idrijske vrle katoliške telovadce nikaka žaljivka. To je postalo sedaj ljudsko nazivanje in treba se bo s tem rado ali nerado sprijazniti, orel se tako malo nerodno sliši. Pa čemu toliko besedi zaradi neznatnih idrijskih klerikalnih fantičev!

+ Konec zgodbe o »mutastem« kolezu, katero je vrnilo marnberško e. kr. sodišče v znanem jezikovnem boju nadičtelju Hrenu na Muti, se je izvršil šele sedaj. Te dni je namreč poslalo to sodišče oškodovanemu družbenemu nadičtelju za zvonec znesek 4 K. Tri tedne so iskali pri sodnjih izgubljeni ali ukradeni zvonec, zaslišavali razne priče, ki so bile le toliko srečne, da so videle znamenito kolo, pa zvonce le ni bilo. Vse skupaj ni nič pomagalo. Nazadnje so sodniku nanosili kup cenikov o kolesih in tak je srečno ubral srednjo pot ter nakazal 4 K. Seveda malo upanja so le še imeli, da ne bode treba plačati zvonce. Na nakaznico so naredili nemški naslov, menda v nadi, da bode naslovljenec tudi denar odklonil, kakor je odklonil nemške dopise. Pa so se zmotili, kakor že tolikokrat. Tako je po šestih mesecih končan zanimivi jezikovni boj s sodiščem. Sodnik Gräntitz je doživel blamažo za blamažo. Prvotno kazen 40 kron je moral obsojenec vendar le plačati, ker je okrožno sodnija njegov priziv kot prepozno vložen zavrgla. Sploh smo pa radovedni, kdaj bodo višje oblasti napravile konec kričecim razmeram pri sodišču v Marnbergu. Te razmere ilustruje dovolj jasno slučaj Hren.

+ Državnozborna volitev v III. tržaškem volilnem okraju. Iz Trsta nam pišejo: Volitev bo v III. volilnem okraju. Ta okraj — Barriera vecchia — Kjadin — je najslabši za slovensko stvar. Slovenska stranka tudi v tem okraju in ob sedanjih razmerah nikakor ne nastopi z namenom, da bi prišlo med Slovenci in kamoristom do ožje volitve, temveč za to, da šteje tudi v tem okraju svoje glasove in da eventualno provzroči ožjo volitev ter na ta način prepreči mogočo takojšnjo izvolitev kamorističnega kandidata. Kandidat italijanske kamoristične stranke dr. Piattico je namreč med enim najspodobnejšimi in delavnejšimi člani brezvestne kamore, ob enem tudi eden najstrupenejših sovražnikov ne le tržaških Slovencev, temveč Slovanov sploh. Delati na padec tega moža, je tržaškim Slovincem sveta dolžnost, kar se pa s »sanjarijami« vaše-

ga dopisnika ne bi dalo doseči. — To-liko v vednost javnosti, da bi morda še kdo ne mislil, da bi bila izvolitev Slovencev v III. volilnem okraju — zagotovljena.

+ Skrajna umazanost vojaške uprave. Dne 18. februarja t. l. so jezдили vojski preko Jurčičevega trga. Eden izmed konj, ki se je menda splašil, se je zaletel v izločno okno urarja Milka Krapeža, strl veliko šipo ter polomil večino v izložbi se nahajajočega blaga. Krapež je imel nad 500 K škode. Naravno, da je zahteval od vojaške uprave povračilo provzročene škode. Toda vojaška uprava ni hotela ničesar slišati o odškodnini, češ, da je konj razbil izločno okno samo vsled nesrečnega slučaja, za katerega pa vojni erar ne more odgovarjati. Krapež je bil torej primoran tožbenim potom uveljaviti svojo zahtevo. In sodišče je v dveh instancah razsodilo, da je vojaška uprava dolžna Krapežu povrniti škodo, ki jo je napravil konj. Človek bi mislil, da bo razsodba dveh instanc zadostovala vojaški upravi, da se prepriča, da je po zakonih dolžna poravnati provzročeno škodo. Toda vojaška uprava misli, da zanj ne veljajo zakoni, zato hoče, da spregovori še zadnja instanca, računajoč na to, da se bo ta instanca radi vojaške uprave postavila izven zakona. Kmetič, čegar konj je napravil kakšno škodo, ve, da jo mora povrniti, za to se ne spušča v nobene tožbe, nego se z oškodovaneem mirnim potom poravnava. Modri gospodi pri vojaški upravi pa tega, kar je znano navadnemu kmetiču, ne vedo ali pa so tako bernirani, da mislijo, da zanje ne veljajo zakoni. Pa naj bo že vzrok, da se protivijo in v vsem silami upirajo povrniti povzročeno škodo, takšen ali drugačen, eno je gotovo, da je tako postopanje skrajno umazano. Ako je vojna uprava za lahko dušo lani porabila v svoje svrhe za nič in zopet nič pol milijarde kron, bi lahko tudi brez obotavljanja izplačala odškodnino za provzročeno škodo, ki mu gre po vseh božjih in človeških zakonih?

— Slovensko deželno gledališče v Ljubljani. Danes zvečer velika burka »Olimpijske igre«. Glavne vloge igrajo vsi angažirani komiki in vse dame, ki imajo humor. Glavno vlogo komične starke igra ga. Bukšekova. — V četrtke se poje tretje velika opera »Nižina«, ki je tudi pri nas dosegla največji uspeh. — V nedeljo popoldne se poje za goste z dežele in za mladino opereta: »Dolarski princeza«. Ker je pričakovati velikega obiska, naj bi se gostje z dežele oglašili za vstopnice takoj. — V torek, dne 16. t. m. gostuje v veliki vlogi g. Ign. Borštnik iz Zagreba in sicer v Strindbergovem igrokazu »Otec«. — Prva predstava za otroke bode uprizoritev Berkove burke »Paž porednež«. — Operno oboje študira Offenbachove »Hoffmannove pripovedke« in Risto Savinovo »Vido«, operetno oboje pa Eyslerjevo »Umetniško kri«, Hervéjev vaudeville »Mamzell Nitouche« in Jarnovo »Logarjevo Kristo«.

— Slovensko gledališče. Tridejanska Šubertova drama »Žetev«, ki smo jo videli v soboto, je bila prvič igrana v Pragi l. 1904. Ob tej priliki so bili vsi čisti listi o njej polni hvale in so povdarjali v prvi vrsti izbornorisanje značajev, veliko dramatsko napetost in stopnjevanje dejanja, in je bil za to avtor pozdravljen z najburnejšimi in laskavimi ovacijami. Glavna postava igre je častitljivi starec Peter Požar, župan manjšega mesta na vzhodnem Češkem. Izučil se je suknjarstva, postal je mojster in s svojo marljivostjo se je pospel celo do tvornicarja. Požar je bogatin, ali ob vsaki priliki utrjuje delavcem zaslužek in dela takovtis lakomnega človeka. Ali to je samo zunanja barva moža, ki je bil sam od mladosti navajen pritrgovati si od ust in ki je vedno živel najskromnejše. V svoji notranjosti pa je tvorničar plemenit človek, poln misli na višje cilje, na blagostanje svojega delavstva in na narodni prospeh, da bi pomagal njegovim kulturnim potrebam. Polovico svojega imetja odloči zato testamentarično za preskrbljenje delavstva in za ustanovitev češke realke v Liberecih, kjer se je začelo njegovo delo. To naj bo spomin nanj, to naj bo žetev njegovega življenja in slava njegovega imena. A njegov sin Vinko, ravnatelj posojilnice, mu pokvari vse lepe načrte. Zaigral je na borzi in izgubil 400.000 posojilniškega imetja in da ga reši sramote, mora stari Požar dati ves svoj denar. Igra je dramski lepo delo, ki obiluje živahnih, naravnih prizorov, a ki nikakor ne sega po cenjenem teatralnem efektu. Na našem odru je dosegla vobče velik uspeh, vtis na občinstvo je bil znan, dasi ne moremo trditi, da bi igra temeljila na nekoliko ozki osnovi. — Igralci so v polni meri storili svojo dolžnost. V prvi vrsti gospod V. V. rovšek, ki je s svojim Petrom Požarjem postavil markantno osebo na oder, polno življenja. Lepo je stopnjeval svojo ulogo od mirnega, srečnega

starca do burnega, nesrečnega očeta. V letošnji sezoni je bila to pač najlepša uloga gospoda Verovška. Sina Vinka je igral gospod Danilo z nepretirano karakteristikom. Ciničen in zaprt do zadnjega hipa, dokler se ne odkrijejo njegova lopovstva. Njegovo ženo, lahkomisljeno zapravljivko, je predstavljala gospa Borštnikova s elegantno nonsalanco, ki ji vrlo pristojno. Hrvatski »dakle« strši v njenih ulogah. Hčer Zdenko je dala gđc. Wintrova s priprosto naivnostjo in dobroto, ki je primerna značaju. Gosp. Nučič je igral knjigovodjo Milaveca zelo efektno, živo, in se je videlo, da je dosti študija položil svojo ulogo. V celotni okvir igre so se dobro podali ostali gospodje: Bukšek, Skrbinešek, Bohuslav, ki je nastopal celo v dveh ulogah, Iličič, Povhe in dr. Gledališča je bilo še mnogo praznega. — V nedeljo popoldne so ponovili »Ljubezen bdi«. Igralci so bili kakor prvič na mestu, ali veseloligra ni dosegla posebnega uspeha pri nedeljškem občinstvu.

— »Glasbena Matica« je svoj čas, zlasti po velikem uspehu njene dunajskega koncerta življala tako popularnost, kakor nobeno drugo društvo na Slovenskem in dani so bili vsi pogoji za kar najlepši razvoj njene šole in njenega pevskega zbora. Kakor je sedaj videti, je te nekdanje velike popularnosti ostalo le malo, da, prišlo je tako daleč, da je en del občinstva začel očitno nastopati proti smeri, katera vlada sedaj v društvenem odboru. Videlo se je to v soboto. Med občinstvom je nastala energična agitacija, ne udeležiti se koncerta, ker ga je »Glasbena Matica« zopet priredila v »Unionu«. Na srečo je vendar zmagovalo spoznanje, da je treba imeti oziroma drage goste iz Zagreba. To je odločilo, da je bila dvorana častno zasedena. A koliko napora je bilo treba, da se je to doseglo! Pa vzlic temu ni bil koncert tako obiskan, kakor bi morali biti, ljudje so se držali skrajno rezervirano in pri banketu ni bilo niti toliko »Matičarjev«, da bi bili mogli kako pesem zapeti. To so usodepolna znamenja, ki pričajo, da je med občinstvom nastal jako resen odpor proti smeri, v kateri se giblje »Glasbena Matica«, odpor, ki bi znal »Glasbeni Matici« še škodovati, kar bi bilo jako obžalovati. Na vse dobre sveče in vse opomine ima »Glasbena Matica« vedno le en odgovor: da je nad strankami. Pa to je izgovor in sicer jalov izgovor. Ljudje so spoznali, da se to stališče nad strankami v resnici izraža le v tem, da dela »Glasbena Matica« klerikalcem vse mogoče koncesije, dasi od klerikalcev nič nima, ne materijalne, ne moralne podpore, in sicer koncesije, ki so za napredno občinstvo kar žaljive. Kar je zdaj prišlo na dan, to se je že dlje časa pripravljalo. Znano je, da so se starejši pevci že pred dlje časa začeli umikati sodelovanju, ker jim to in ono ni bilo všeč; znano je, da so bile že večkrat prav neprijetne debate v odboru. Počasi je to nezadovoljstvo iz ožjih krogov prodrlo tudi v širše kroge in »Glasbena Matica« je začela trpeti na svoji popularnosti. Zdaj pa še to teroriziranje, da mora občinstvo v »Unionu«. Tak terorizem ima uspehe le nekaj časa! »Uniona« enkrat naprednjaki ne marajo, in ga ne marajo, ker vsak čuti, da pomeni prirejanje »Matičinih« koncertov v »Unionu« neko ponižanje socijalne veljave naprednega občinstva. Klerikalcem je seveda mnogo na tem, da se ti koncerti vrše v »Unionu«; celo izgubo, ki jim jo prinese, radi nesejo ter jo postavijo na konto reklame, saj jim vrže koncert v gostilni in v kavarni lep dobček in jim mnogo pomaga, da vsaj mlačni naprednjaki tudi sicer obiskujejo »Union«. S prirejevanjem koncertov v »Unionu« dela »Glasbena Matica« reklamo za »Union« in blamira napredno občinstvo, tisto občinstvo, brez katerega sploh eksistirati ne more. A kaj ima od tega? Ničesar! Videlo se je to pri sobotnem koncertu. Na koncertu je bilo komaj kakih dvajset klerikalcev, dr. Pegan pa je prišel reprezentativni odbor v poveljani obleki, dobri kvečjemu za oštarijo pri fajmoštru, in je porabil koncert za to, da je ostenativno pokazal, da mu manjka dobrih manir. Naj bi izkušnje, ki jih je moral napraviti »Glasbena Matica« rodile dober sad. Nihče ne zahteva, da bi »Glasbena Matica« postala kak strankarski zavod ali se vtikala v politiko, zahtevati pa se sme, da respektira čustva in prepričanja tistih, ki so ji edina opora. Tega doselej ni storila in je s tem izzvala nevaren odpor. Ker cenimo pomen in važnost »Glasbene Matic«, ker želimo iz vsega srca, da bi se razvijala in da bi procvetala, zato apelujemo na treznomiselnost člane, naj porabijo svoj vpliv, da se razpor prijateljsko poravnava in vstvarijo razmere, ki bodo »Glasbeni Matici« omogočale, delovati in napredovati mirno in si zopet pridobiti tisto popularnost, ki jo je nekdanj imela.

— Družba sv. Cirila in Metoda razpošilja te dni slovenskim obči-

nam in denarnim zavocom prosnja za podporo, ki se glasi: »Slavni odbor! Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani si je postavila nalogo, kjerkoli je slovenska mladina v nevarnosti, da jo naši narodni nasprotniki v nemških in italijanskih šolah potujčijo, zlasti ob naših mejah, ustanovljati šole in otroške vrte, kjer se ves naraščajoč potem vzgaja in poučuje v slovenskem duhu. Vsak blagomislec Slovenec, komur je količjak mar, da se ohrani naš narod tamkaj, koder je naseljen od pamtikeva, bode na vso moč pospeševal vzvišene namene družbe sv. Cirila in Metoda in jo tudi dejansko podpiral. Družba ima res vedno več dohodkov, a stroški so tudi vedno večji ter naraščajo od meseca do meseca. Letos, to je za čas od 1. januarja do 31. oktobra 1909. l. je družba sv. Cirila in Metoda že za 15.549 K 24 vin. več izdala, kakor prejela, ter je bila primorana pokriti ta primanjkljaj iz blagajniškega prebitka iz leta 1908. To da veliko misliti! Da bode družba mogla nadalje plodonosno delovati, se bodo morali dohodki znatno povišati. Zato se obrača podpisano vodstvo do slovenskega odbora z iskreno prošnjo za denarno podporo, želeč, da bi se veledušno spomnil naše uboge slovenske dece, ki ji preti nevarnost potujčenja. Pri sestavi proračuna, oziroma dolečevaje razdelitev podpor, blagovolite določiti kak dar v prid prepotrebni družbi sv. Cirila in Metoda, ter izvolite označevati svoje uradne spise, pisma, račune itd. z narodnim kolkom. Naši nasprotniki, nemški »Schulvereine«, »Südmark«, »Lega nationale« in druga bojna društva pritiskajo na nas z ogromno silo. — Nemci nabirajo za zloglasni Rosegerjev sklad ter so nabrali že nad 1.000.000 kron. S tem skladom in s svojimi rednimi dohodki, ki znašajo vsako leto od 1—2 milijona, nas hočejo pomalen uničiti. Neobhodno je potrebno, da vsak Slovenec ter vsako društvo, oziroma občina, posojilnica itd. brez ozirov na politično mišljenje — po svojih močeh podpira družbo sv. Cirila in Metoda, da bode mogla uspešno vršiti svojo sveto dolžnost. — Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, dne 31. vinotoka 1909.

— Za prodano škofovo brošuro. Restavrat »Narodnega doma« v Ljubljani, g. Keržišnik, in prijatelji »Narodnega doma« darujejo: 8 K za stavbni sklad »Domžalskega Sokola«, 8 K za stavbni sklad »Ljubljanskega Sokola«, 8 K za družbo sv. Cirila in Metoda, skupaj 24 K kot izkupilo za prodano original brošuro »Zeninom in nevestam«, ki je bila prvotno namenjena g. gostilničarju B. za 1 K. Mesto pohujšanja — podpora narodu.

— K poročilu o občnem zboru »Slov. sokolske zveze«, priobčenem v včerajšnji številki, nas prosi vodstvo »Družbe sv. Cirila in Metoda«, da podamo to-le pojanilo: »Družba sv. Cirila in Metoda« ni podelila, a tudi ne obljubila »Sokolu« v Borovljah nobene kakršnekoli podpore iz enostavnega vzroka, ker po pravilih tega ne more storiti.

— Predavanje za ženstvo. Slovence imajo malokdaj priliko, da bi se podučile vsaj v najpotrebnejših stvareh higijene. Zato je velike vrednosti, da se vrši jutri točno ob 8. zvečer v »Mestnem domu« predavanje uglednega zdravnika, gosp. dr. Demetra Bleiweisa vitez Trsteniškega: »O higijeni človeškega telesa«. Gospod predavatelj se bo oziral pri svojem predavanju posebno na higijenska in kosmetična vprašanja, ki se tičejo ženskega telesa. Higijena in kosmetika — zdravje in lepota! Po njima hrepeni vsak človek, a posebno ženske, čijih lepota je povsem odvisna od zdravja. Žensko zdravje pa je izpostavljeno premnogim nevarnostim, zato pa je tudi dosti žensk bolehnih, ne da bi same vedele za vzrok in izvir svojih betežnosti. Žensko telo trpi deloma zaradi ljudske nevednosti, deloma zaradi samomorilske malomarnosti, deloma pa tudi zaradi nespametne sramežljivosti. Vse te vzroke, ki uničujejo zdravje in z njim lepoto ženstva, hoče ljubljanski Slovenkam razkriti praktičen zdravnik, g. dr. Dem. Bleiweis vit. Trsteniški, zaslužni tajnik deželnega društva za bolnike na pljučih in zdravnik mestnega fizikata. Opozorjamo Slovenke, da želi govoriti g. predavatelj o vseh točkah telesne higijene, zato nam poda razkritja, ki so za nas nova in ki jih ne obravnava nobena knjiga. Zato je pričakovati, da se naše ženstvo udeleži tega predavanja v prav obilnem številu. — »Splošno slovensko žensko društvo«.

— »Modri Janko«. Avstrijsko pomožno društvo za bolne na pljučih izdalo je pod naslovom »der kluge Hans« izborno ilustrirano knjigo za otroke, ki posreduje mladini po slovesi metodi dr. Hoffmannovega »Struwpetra« najvažnejše nauke o higijeni, osebno pa varnostne naprave proti jetiki. Avtor te knjige, ki je izšla v založništvu Sv. Stefan na Du-

naju, je mladi umetnik Mac John Leuthe, ki ni le resne stvarne ilustracije s šaljivimi, otroškemu duhu primernimi slikami, temveč jo je tudi opisal v šegavih kriticah, ki gredo otrokom prav dobro v spomin in posluš. Knjiga se je v kratkem tako razširila, da je nemška izdaja skoraj že razprodana. Našla je prijatelje v vseh krogih. Tako so knjigo za vse svoje otroke, oziroma unuke naročile nadvojvodinja Valerija, vojvodinja Hohenberg, princezinja Gizela bavorska in dr. — Po prizadevanju predsednika avstrijskega pomožnega društva za bolne na pljučih, grofa Larische, izšla bo knjiga tudi v slovenskem jeziku. Prevod deloma zelo drastičnega besedila, ki pa pri mladini tem bolje dosega svoj namen, preskrbel je na prošnjo deželnega pomožnega društva za bolne na pljučih na Kranjskem prav mojsterski prof. Funtek. Njegovo besedilo je morda še lepše in značilnejše kakor nemško in gre otrokom izvrstno v posluš. Upati je, da dobimo knjigo, ki bo, kakor vemo iz lastne izkušnje, otrokom izvrstno ugajala, še pred sv. Miklavžom, saj pa pred Božičem v roke. Posredovanju deželnega pomožnega društva za bolne na pljučih na Kranjskem se je posrečilo doseči, da bo slovenska knjiga v isti opremi kakor nemška, stala le 2 K, dočim se slednja prodaja po 3 K.

— **Užaljenim faranom fare Sv. Jakoba** v pojasnilo in odgovor. »Slovenski Narod« je prinesel dne 2. t. m. članek s podpisom »Užaljeni farani«, v katerem napadajo organista cerkve Sv. Jakoba zato, ker je igrala ob slavnosti unesčenja novega župnika vojaška godba in ne »Slov. Filharmonija«. Med drugim pravijo v omenjenem članku: »Če ima morda organist te cerkve mržjo do »Slovenske Filharmonije« bi moral on vzlic temu najeti orkester »Slov. Filharmonije« saj je on za nas nastavljen in ne mi za njega. »Stolz lieh ich den Spanier« pravi Nemec. To je jako lepo, toda dovolil bi si pa vendarle ta organist povprašati, koliko so ti užaljeni že plačali iz svojega žepa za cerkvenega organista? Tudi to je resnica, da niso oni za njega nastavljeni, a nasprotno pa je tudi resnica, da ni organist za nje nastavljen, temveč za to, da vodi cerkveno petje in glasbo kolikor mogoče dostojno. To si je do sedaj tudi vedno in vestno prizadeval, kar se mu je v merodajnih krogih vedno s pohvalo priznavalo. To pa ni storil le zavoljo plače, ker s to se ne more ponasati organist cerkve Sv. Jakoba. Kar je storil, storil je iz ljubezni in zanimanja za vzvišeno stvar. Vsak dan pa je pripravljen drage volje prepustiti to mesto drugemu, ako dotičniki mislijo, da ga veže nanj le gmotno odškodovanje; saj je mnogo organistov po deželi, ki imajo večjo plačo kot on. Naravnost smešno pa je mu podtikati kako mržnjo do »Slovenske Filharmonije«. Odkar obstoji »Slov. Filharmonija« in še pred to, ko je bila »Društvena godba«, je organist Sv. Jakoba njen podporni član, ki daje redno svoje mesečne prispevke za njo. Vzrok, da ni igral orkester »Slov. Filharmonije« pri navedeni slavnosti ima tedaj vse drugačno podlago. Kake tri tedne pred pretečeno Veliko nočjo je prošil organist, da bi orkester njen sodeloval pri Božji službi na velikonočni praznik v cerkvi Sv. Jakoba, kakor je že pred tem o Božiču sodeloval pri Sv. Jakobu. Odgovorilo pa se mu je, da se mu ne more precej ugoditi, dokler ne dobijo sporočila iz frančiškanske cerkve, ker o takih prilikah po navadi orkester tamkaj sodeluje. Čakal je torej na odgovor do zadnjega tedna, tedaj pa se mu je povedalo, da bo ta praznik, kakor tudi pri procesiji sv. Rešnjega Telesa orkester sodeloval pri frančiškanih in torej ne more sodelovati v cerkvi Sv. Jakoba. Zadovoliti se je hotel le z odlokom orkestra, toda tudi to ni šlo. Na to je šel organist k pokojnemu prelatu Rozmanu in mu povedal, kako stvar stoji in ga vprašal, kaj ima storiti. Tu zdaj ne gre drugače, kakor da se naprosi vojaška godba, mu je odgovoril, saj ona že leta in leta sodeluje pri nas in nam ni nikdar odrekala. To torej je bil pravi vzrok in nikakoršno drugo zlobno podtikanje, da je tedaj in sedaj igrala v tej cerkvi vojaška godba. Vsak pameten človek bo to uvidel, da se tudi pri Sv. Jakobu cerkvena glasba ne more ravnati ravno po vsakovrstnih dispozicijah »Slov. Filharmonije«, da siračno organist drage volje priznava njene vrline. Ali pa se ima morda zavoljo tega koledar za cerkev sv. Jakoba preduraviti in prazniki prestaviti? — Mogoče, da bi bilo dotičnikom bolj všeč, ako bi se bilo pri omenjeni situaciji ostalo le pri orglah, kakor omenjajo v svojem članku, a orgle so v takem stanju, da je rekel stavitelj orgel, da se ne dajo popraviti, razun če bi se hotelo za nje ptošiti kakih 6 do 8 tisoč kron. Morda bi jim tudi ne bilo treba imeti organista, saj je mehanika orgel taka, da posebno o velikih spremembah temperature začno same orglati, ko

se meh pritiso. Toda večina faranov pa, katera je navajena, da se o velikih praznikih in slovesnostih čim slovesneje obhaja služba božja, bi jim gotovo ne bila posebno hvaležna, ako bi se ravnalo po njih nazorih. Organist cerkve sv. Jakoba. — Kompetentje, ki so vložili prošnjo za razpisano mesto skriptorja v tukajšnji biblioteki, naj nam čim najhitreje sporoče svoja imena. Gotovi krogi se trudijo spraviti na to mesto znanega Müllerja, ki sedaj prakticira v celovski knjižnici in ki je že zaradi neznanja slovenskega jezika popolnoma nesposoben za ta posel. O stvari bomo še govorili.

— **»Slavček« Martinov večer** v veliki dvorani »Narodnega doma« dne 14. t. m. 1909 združil bode zopet enkrat vse društvene prijatelje v pravi prijateljski zabavni večer. Podal jim bode izbran vzpored v petju, godbi, komičnih nastopih, solo-priporih, tekmovalju idr. Bajda da ne bode manjkalo niti zveste družice Martinove, katero mu bode pa lahko kak poseben srečnejši iznemeril in jo odvedel na svoj dom. Po končanem sporedu bode sijajen ples v krasni dvorani »Narodnega doma«. »Slavček« je vse primerno ukrenil, da se občinstvo počuti v »Narodnem domu« kakor doma, saj je »Narodni dom« naravno zbirališče slovenskega društvenega življenja; slavno občinstvo naj pa blagovolji z obilnim posetom dokazati to. Tekom pletja se je ves »Narodni dom« temeljito prenovil in okrasil. Na svidenje torej v nedeljo 14. novembra!

— **Društvo davčnih uradnikov za Kranjsko** je imelo v nedeljo v restavraciji pri »Roži« svoj letošnji občni zbor. Predsednik Ravnihar pozdravi zborovalce ter se najprej spominja cesarja in umrlega člana Ditricha, nato pa podeli besedo tajniku A. Hruški. Iz njegovega poročila je povzeto, da se ustanove v treh letih sedem novih mest davčnih upraviteljev. Preskrbljeno je tudi, da bodo davčni uradniki po preteku določene službene dobe ex offio iz IX. v VIII. činovni razred prestopili. Tajnik poda tudi blagajniško poročilo, ker je blagajnik Ruda obolel. Društvo je imelo v preteklem letu 944 K dohodkov in 804 K izdatkov. V blagajni se nahaja 139 K 60 h letošnjega preostanka. Izmed 170 kranjskih davčnih uradnikov jih je v društvu 104. Društveni prispevki ostanjejo v prihodnjem letu isti kot doslej; umirovljeni člani plačajo pa soma 3 K članarine. Pri volitvah v odbor so bili izvoljeni: za predsednika: M. Lileg; za namestnika: Arnošt Kobler; za zapisničarja: Ivan Tomec; za blagajnika: Ivan Pibernik. V odbor so izvoljeni še gg.: Binter, Fabjan, Nedeljko, Debelak, Prudič, Kompare, Kobler, Adamič, Rozman, Stabelj, Biber, Zeleznik, Burger in Premk.

— **Dijak**, ki so mu starši odtegnili vsakršno pripomoč, ker ni hotel iti v simešce, za kar ne čuti prav nič poklica, prosi ljudomile podporne dijakov, naj mu pomorejo do kake, če se tako skromne službe, da bi se preživel in mogel plačati kolegino na vsenčilišču. Mladenčji je tudi več slovenske in nemške stenografije. Prijazni dopisi naj se izvolijo naslavljanjati na upravništvo »Slov. Narod«.

— **Poročil se je 7. t. m. g. Ferdo Vrabčič**, magister farmacije in voditelj lekarne v deželni bolnici v gdi. Olgo Jenkovo, hčerko bivšega postajenačelnika litijskega in posestnika v Litiji, g. Ivana Jenka. — Bilo srečno!

— **Cvetoče kutno** je nam poslal gostilničar Vojevič na Tržaški cesti. Dotični gospod, ki je bil v nedeljo z dvema damama v Škofelji v gostilni g. Ogorelca, se uljudno prosi, da nemudoma vrne ono škofovo brošuro, ki je z njim izginila.

— **Polzevo poslovanje finančnih oblasti**. Pokvaril sem, tako nam piše prijatelj, nek kolek in ga predložil bližnjemu davčnemu uradu v zame. Tam ga je uradnik sprejel, napravil o slučaju slovesen zapisnik in dal meni potrdilo, da sem izročil uradu ono kolkovo znamko. Čez celih šest tednov pozneje dobim obvestilo finančne direkcije (10 h poštine sem moral plačati) da ima davčni urad nalog dati mi za skvarjeni kolek drugega iste vrednosti. Za nov kolek sem moral podpisati natančno pobotnico in čakati pti davčnem uradu skoro pol ure. Priprostemu državljanu ne gre v glavo, zakaj ne smejo davčni uradniki sami zamenjati kolkov, ker vendar poznajo predpise o njih. Za tako male zneske, kakor tičijo v posameznih kolkih, ni nobenega stvarnega vzroka za toliko pisarjenja in toliko zavlačevanja!

— **Mrtvo našli**. Dne 2. t. m. okoli 8. zvečer je prišla neznana tujka k Janezu Ahačiču, posestniku v Spod. Domžalah in ga prosila prenočišča. Ahačič ji je dovolil, da sme nočiti na skednju. Med pogovorom je tukaj pravila, da je vdova, mati dveh otrok, od katerih je starejša hči stara 16 let, mlajši sin pa 14 let. Omeni-

la je tudi, da ji še živi njena 75 let stara mati ter da biva ali v Nevljah ali pa v Zupanjih njivah. Zjutraj pa, ko je prišla gospodinja na skedenj, je videla v svoje začudenje, da je tuja ženska mrtva. Ker ni imela pri sebi ne potnega lista, ne kakih drugih listin, se ni moglo dognati njene identitete. Po zunanosti soditi je stara kakih 40 let, precej visoke rasti, dobro rejena, črnih las, zdravih zob in je bila bolj slabo oblečena. Njeno truplo so prenesli v mrtvašnico.

— **Razne nesreče**. Učenec Franc Miš, ki je brez staršev, je na Dunajski cesti št. 14 s tako silo zadel z glavno v oje pri vozu, da so ga morali oddati v deželno bolnico. — Janez Kalan, delavec v Prezrenju, se je v delavnici s cirkularno žago na roki težko poškodoval. — Korošec Franc, duinar na Bledu je prožil drva v tamonjem gozdu. Pri tem delu ga je zadelo deblo v desno nogo in mu jo zlomilo. — Šterlekar Helena, dekla v Velikem Vrhu, je na potu tako nesrečno padla, da si je pohabila levo roko. — Krašovec Anton, mestni delavec v Ljubljani, se je sprl s svojo ženo. Ker je bil vinjen in je sitnil, udarila ga je žena z neko stvarjo po obrazu in ga težko poškodovala. — Ivan Sturm, mestni ubožec je padel doma na stopnicah in si pohabil levo roko. — Celestinu Borgeziju, delavcu v Novi vasi pri Viču, je padla deska na nogo in mu jo težko poškodovala.

— **Nemška surovost**. Iz Ribnice se nam poroča o slučaju, ki kaže nemško surovost v drastični luči. Na dan Vseh svetih je poslala gospa Margečič, hčerka znanega industrijalca g. Šuteja v Felendolu s Hrvatskega na grob svoje hčerke v Grčarice (kočevski Masern) venec s hrvatskim napisom. Na Kočevce je hrvatski napis na vencu tako vplival, da ga niso mogli gledati in so ga na grobu sezgali. To je pač izbruh najekrajnejše surovosti in podivjanosti in dokaz, kako malo vzroka imajo ti Nemci se bahati s svojo kulturo. Zandarmerija pač zasleduje storilec, dvomimo pa, da jih dobi, ker Kočevarji ravno pri grdi dejanjih tako vkup drže, da jim ni priti do živga.

— **V Hrastniku** se je ustanovilo samostojno »Telovadno društvo Sokol«. Odbor se je konstituiral sledeče: br. M. Roš, starota; A. Dragar, podstarota; V. Roš, načelnik; E. Šorčan, podnačelnik; F. Šentjure, tajnik; A. Gorenje, blagajnik; A. Adamčič, gospodar; F. Peklar in J. Koren, odborniki; J. Raker in D. Stakovnik, namestniki; V. Jurko in I. Krejčič, pregledovalca računov. Društvo šteje 42 članov.

— **Podivljani huzar**. Preteklo soboto je spril huzar Ivan Lisztes Mariborčane v velik strah. V Koroški ulici je potegnil sabljo ter začel mahati po tamkaj stoječih vozovih. Na Glavnem trgu je napadel neko žensko; ko je zapazil stražnika, je zbežal. Na begu je udaril nekega moža s sabljo čez hrbet. Pred Narodnim domom je napadel kuharico Ano Polak. Udaril jo je dvakrat s sabljo po glavi tako, da se je zgrudila. Poškodba je smrtonesna, ker ji je prebita lobanja. Pozneje je vrgel na tla dekle Ano Kosi, katero je hotel zlorabiti, ker so pa prišli ljudje, je zbežal. Slednjič so živino prijeli in zaprli.

— **Konec pravdarja**. Poročali smo, da je bil strastni pravdar mlinar Koisev v Kaplji na Spodnjem Štajerskem ustreljen. Koisev še ni umrl, vendar je tako slab, da ne more ničesar govoriti. Zaprli so dva osumljenca, od katerih eden je brat obstrejenega Koisega.

— **Akad. - tehn. društvo »Triglav«** v Gradcu. Na I. rednem obnem zboru novoizvoljeni odbor se je konstituiral sledeče: Predsednik: cand. iur. Pavel Lenarčič; podpredsednik: stud. iur. Ciril Žižek; tajnik: stud. iur. Joža Zajc; blagajnik: cand. iur. Vekoslav Vršič; knjižničar: stud. geod. Ljud. Jager; gospodar: stud. iur. Josip Šmid; odb. namestnik: stud. med. Josip Majcen; revizorja: cand. med. Miroslav Vrečko, cand. ing. Fran Zupančič.

— **Poglavje o morali**. Pod tem naslovom poroča »Edinost« o kričečem slučaju, ki se je pripetil slovenski provizorični učiteljici. Konec minolega meseca je poslala davkarji pobotnico za mesečno plačo. Davkarja je pobotnico vrnila z dostavkom, da ji je plača ustavljena. Pozneje šele je dobila od šolske oblasti obvestilo, da je odpuščena od službe. Zelo zanimivi so razlogi, valed katerih je bila učiteljica odstavljena. Dotične gospičice edini zločin je bil, da je obdela z nekim moškim, in sicer tako, da se radi tega ni nikdo izpodtakal, razen njenega — nadučišlja. Ta plemeniti mož ima kopico otrok, o katerih še prav nič ne ve, kako se jim bo godilo. Ker ni imel nikakega varstva, da bi odkrito nastopil proti učiteljici, jo je začel v zasebnih pismih na okrajnega šolskega nadzornika obrekovati. Uspeh je bil ta, da je bila učiteljica odpuščena, ne da bi bila preje zaslišana. Tako se godi praten-

mu učitelstvu v dobi »zmagnujočih krščanskih idej«.

— **Slovensko društvo »Lipa«** in združba slovenskega društva »Lipa« v Zagrebu sta imeli dne 4. t. m. svoje sednice, pri katerih se je pokazalo da društvo »Lipa« zelo počasi raste, ker je med tukajšnjimi Slovenci velika mržnja. Društveniki, ki so bili početniki društva, držijo se krepko svojega drevesa in so, ako ravno imajo dovolj žrtve za obstanek, sklenili etopiti v vrsto utemeljnih članov družbe »Sv. Cirila in Metoda« s svoto 200 K, katera se ho v obrokih plačala. Nabiranje je prevzel g. Jernej Vipotnik, ki želi da se z znesek čim prej nabere. Takoj prvi večer je odbor položil večji znesek na roke nabiralca; ko se nabere prvi obrok, se bode poslal takoj na naše urodništvu, kar zabeležimo svoj čas. Zdruga slov. društva »Lipa« je imela ta dan prvo svojo sejo, ter je predsednik g. Fran Samsa poročal, da je od 17. oktobra t. l. pristopilo že 50 članov, ki so vzeli skupaj 130 deležev po 50 vinarjev ter poročal, da prihajajo od več strani prispevek lahko vsak vložil in si tako prihrani saj malo glavnicu. Upanje je, da doseže zadruga do novega leta saj 1000 članov, s katerimi bi bila zadruga za početek zadovoljna. Ravnateljstvo in odbor delujeta brezplačno ter samo v korist mladi zadrugi in njenim članom.

— **V Hamburgu** so zaprli služkinjo Cecilijo Kobal iz Dovolja v kranjskem okraju, ker je na sumu, da je ukradla svoji gospodinjji v Trstu hranilnišnico knjižico, nekaj vrednostnih papirjev in zlatnice v skupni vrednosti 3000 kron. Kobal se je nameravala iseliti v Buenos Aires v Južni Ameriki; sedaj se izroči deželnemu sodišču v Trstu.

— **Nevaren tat**. Pred nekaj dnevi je bilo iz župnišča v Radomljah, okraj Kamnik, ukradenega 230 K denarja. Sumljiv tatvine je ondi bivajoči Jakob Krt, ker je nena doma neznan kam odšel. Krt je okoli 60 let star, srednje postave in se pri hoji zelo naprej drži. Letošnje leto je bil pred ljubljanskim porotnem sodišču meseca marca zaradi suma hudodelstva tatvine oproščen, njegova žena Marijana pa je bila obsojena na 18 mesecev ječe.

— **Pogreša se že delj časa 38letna učiteljica** soproga Zora Petranovič iz Varazdina. Nedavno so jo videli v Gradcu. Petranovičeva je velike vitke postave in podolgastega obraza ter je črno oblečena.

— **Nesreča**. Ko je peljal včeraj posestnik Gregor Arko iz Sodražice težko naložen voz in padel, mu je šlo kolo čez levo nogo in mu jo zlomilo. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v deželno bolnico.

— **Dober tek**. V nedeljo ponoči je na Dolenjski cesti v Kramarjevi gostilni ukradel neznan tat iz kuhinje polno ponev guljaža, vrednega 8 K. O tatu ni nobenega sledu.

— **S cestje**. V ponedeljek zvečer je šla služkinja Antonija Jurjovčeva po Cesti na Južno železnico proti Metelkovi ulici, kjer se ji je pridružil nek neznan možki in jo začel ogovarjati. Čez nekaj časa pa ji je segel v žep in ji vzeml žensko uro z dvema krovoma vredno 14 K ter pobegnil.

— **Delavsko gibanje**. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljal v Ameriko 180 Hrvatov, 140 Macedoncev in 40 Slovencev; iz Amerike je prišlo 70 Slovencev in Hrvatov.

— **Izgnjeno in najdeno**. Šivilja Albina Kovačičeva je izgubila zavitek svile in nekaj baržuna. — Na dirkališču v drevedru se je našla buša, ki se nahaja v hlevu pri Dolinškovi na Mesarski cesti.

— **Slovenske Filharmonije** oddelek koncertira jutri od 5. do 10. zvečer pri predstavi kinematografa »Pathe« na Dunajski cesti.

Somišljeniki!

Prijateljski sestanek narodnonaprednih somišljenikov je jutri, v sredo, dne 10. t. m. ob 8. zvečer v restavraciji »Narodnega Doma«. Vsak somišljenik je dobro došel!

Telefonska in brzojavna poročila.

Avdijence.
Dunaj, 9. novembra. Cesar je danes sprejel v posebni avdijenci ministrskega predsednika barona Bienenrtha, ministra zunanjih del grofa Aehrenthala, trgovskega ministra dr. Weisskirchnerja in ogrskega ministrskega predsednika dr. Wekerleja.

Dr. Wekerlejeve konference.
Dunaj, 9. novembra. Dr. Wekerle je imel danes dolgotrajna posvetovanja s ministrskim predsednikom baronom Bienenrthom in skupnim finančnim ministrom baronom Burianom.

Preprečen poraz vlade v proračunskem odseku.

Dunaj, 9. novembra. Proračunski odsek je imel danes sejo. Začetkom se je dal finančni minister vizet Bilinski potrebna pojasnila o praški železninarski družbi. Na to je odsek nadaljeval razpravo o proračunu. Predsednik dr. Chiari je že hotel odrediti glasovanje, ko so ga obvestili, da je nemško poljska večina v odseku v manjšini za dva glasa. Da se izogne vladnemu porazu v proračunskem odseku, ki bi morala imeti za posledico demisijo vsega Bienenrthovega ministrstva, je dr. Chiari na vrst, na nos odgodel sejo na nedoločen čas. V vladnih krogih je napravil ta dogodek v proračunskem odseku skrajno neugoden vtisk.

Konference Poljakov z nemškimi strankami.

Dunaj, 9. novembra. Politični položaj se je od zadnje konference Poljakov s krščanskimi socialci dokaj poslabšal. Danes popoldne imajo Poljaki sestanek z zastopniki nemških svobodnomiselnih strank.

Poljaki so se naveličali.

Dunaj, 9. novembra. Kakor javljajo iz dobro poučenega vira, so se Poljaki že naveličali brezuspešnega mešetarja med Nemci in »Slovensko Enoto« ter nameravajo nadaljno misijo definitivno opustiti.

Seja »Poljskega kluba«.

Dunaj, 9. novembra. Danes bi morala biti plenarna seja »Poljskega kluba«. Z ozirom na spremenjen položaj je predsedstvo odgodelo sejo do prihodnjega petka.

Pogajanja s »Slovensko Enoto«.

Dunaj, 9. novembra. V poučenih krogih zatrjujejo, da bodo Poljaki še enkrat skušali »Slovensko Enoto« pridobiti za določeni delavni program ter ji bodo v to svrhu ponudili temeljito rekonstrukcijo kabineta.

Brez parlamenta!

Dunaj, 9. novembra. Na merodajnem mestu imajo baje ta-le načrt: Ako se ne omogoči redno delovanje parlamenta do novega leta, pošlje vlada poslance domov ter bo vse leto 1910. vladala s pomočjo § 14. — brez parlamenta. — Po drugi verziji pa bo poslanska zbornica takoj razpuščena ter razpisala nove volitve, ki se bodo baje vršile šele meseca majnika.

Za slučaj § 14.

Dunaj, 9. novembra. V parlamentarnih krogih govore, da bodo nekateri ministri takoj podali svojo demisijo, ako bi baron Bienenrth skušal vladati s pomočjo § 14.

Protiv dvoboju.

Berolin, 9. novembra. Cesar Viljem je izdal na vse vojaške oblasti ukaz, v katerem jim nalaga, naj dvo-boje med častniki omeje, kolikor mogoče. Dvo-boji se naj dovolje samo v slučajih, ko ni mogoče najti drugega izhoda.

Svila za neveste

od 1 K 35 vin. meter naprej v vseh barvah. Franko in če oarlinjeno se pošilja na dom. Bogata izbira vzorov se pošlje s prvo pošto. Tovarna za svilu Henneberg, Zürich. 3 131

Izvid gda. med. univ. dr. A. Kornstreicherja na Dunaju. Gdu. J. Serravalu v Trstu.

Več let sem Vaš izdelek Serravallovo kina-vino z železom z dobriim uspehom rabil v svoji praksi in sicer je ta preparat v času prebolelosti po težkih boleznih kakor vročinski bolezni, vnetju pljuč in po porodu posebno iz-boren za dviganje moči oslabelega pa-cijenta. Rabim pa je tudi ob bleđi-nosti, jetiki in kroničnih črevesnih ka-tarjih s prav dobrim uspehom. Celu v lastni družini sem dosegel dobre uspehe. Na Dunaju, 11. oktobra 1907 Dr. Kornstreicher.

Strah obhaja človeka,

ako pomisli, kolikim nevarnostim so otroci posredno po šoli podvrženi. Ob vsakem vremenu morajo zgodaj od doma. Dalje so šolske sobe vedno preveč zakurjene in v kratkih odmorih hodijo otroci izvečine brez toplega ogrinjala na dvorišče. Hitra prement temperature mora kaj slabo vplivati na zdravje. Poslušajte torej ta svet: Dajite svojim otrokom vedno sodenskih mineralnih pastil, pa samo pristnih Fayerih seboj. Dve za vsak pot, ena za vsak odmor je zadosti, da se odvrne vse nevarnosti. Fayerje pristne sodenice kupujte samo škatljica po K 1.25 po vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami. Generalno zastopstvo za Avstro-Ogrsko: W. Th. Guntzert, c. in k. dvorni dobavitelj na Dunaju IV/1, Grosse Neugasse 17.

Žitne cene v Budimpešti

Dne 9. novembra 1909.

Termin.
Pšenica za april 1910 za 50 kg K 14.00
Pšenica za oktober za 50 kg K 11.70
Rz za april za 50 kg K 10.23
Koruza za maj za 50 kg K 6.79
Oves za april za 50 kg K 7.63

Efektiv.
Nezpremenjeno.

Bradyjevo železno kapijico
4149
marijacejske Materije božje
kot varstveno znamko, torej imenovane
marijacejske železno kapijico
so najboljše že 30 let preizkušeno sred-
stvo proti vsem vrstam prebavnih tež-
koč, gorečici, zaprtosti, glavobolu, želo-
dnim bolečinam, tvoritvi kisline itd. —
Dobiva se v lekarnah po K 50 in po K
140. — Na željo razpošilja lekarnar
G. Brady, Dunaj, I. Fleischmarkt 2484.
6 steklenic za K 50, 3 dvojne ste-
klenice za K 140 franko. — Pazite na
varstveno znamko z marijacejsko Materijo
božjo, rdeči zavoj in podpis *G. Brady*

Darila.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani
je imela meseca oktobra t. l. sledeče
prispevke i. s.

I. Iz nabiralnikov:
I. Berce, Cepovan i. s. Koful 4 K, Sav-
lje 1 K 20 v, skupaj 5 K 20 v; I. Cinkole, tu
6 K 70 v; R. Makuc, Cerovo 17 K 30 v;
Josip Hkave, Javornik 4 K 20 v; S. Gregor-
jevec, knjižnica, tu 7 K; M. Gombačeva,
Matavun 5 K; J. Frelih, St. Rupert 8 K;
gost. Ukmar, Avber 10 K 26; A. Sever, Se-
mič i. s. Dergane 2 K, Bukovec 1 K, Sepa-
rer 3 K 64 v, Prešern 86 v, skupaj 7 K
50 v; I. Spreicer, Črnomelj 10 K; gost.
Konšek, Trojane 25 K; P. Malič, Vinica
11 K; T. Mikl, Sv. Marjeta 3 K 50 v; I.
Rožič, Sežana 5 K 48 v; V. Dolenc, Vrhnika
24 K 22 v; Jelica Gartner, Planina 4 K
42 v; A. Potočnik, Podsedra, i. s. Preskar
1 K, Panek 6 K 04 v, Jazbec 2 K 30 v, sku-
paj 15 K 34 v; dr. Juro Hrašovec, Celje
3 K in 3 K, skupaj 6 K; podr. St. Pavel i.
s. Videnik 4 K 04 v, Zanier 15 K 06 v, sku-
paj 19 K 10 v; gost. pri Špeharju, Koba-
rid 8 K 40 v; I. Kunc, Rečinj i. s. Kregan
48 v, Leban 1 K 50 v, A. Urbančič 1 K 30
vin, skupaj 3 K 28 v; nar. omizje Štufca,
Sežana 17 K; dr. Fale, Hribernik 2 K 29
vin; M. Pipan, Kral. Vinohradi 9 K 50 v;
podr. Ljutomer i. s. Seršen 7 K 10 v, Se-
ver 5 K 50 v, skupaj 12 K 60 v; M. Kor-
nčan, Vrhnika 5 K 04 v; podr. Petrovec, iz
nabir. Razboršek 4 K; gostilna Kosi, Sv.
Tomaž pri Ormožu 2 K 46 v; gost. Šantel,
Petrovec 14 K; V. Šket, II. Bistrica i. s. Či-
talnica 1 K 35 v, Tomšič 7 K 88 v, hotel
Mirja 3 K 96 v, Samsa 3 K 61 v, skupaj 16
kron 80 v; Fr. Prelovec, Idrija 4 K; gost.
A. Kerševan, Dornberg 7 K 49 v; V. Berce,
St. Janž i. s. Prijatelj 11 K, Majcen 4 K
10 v, Repovž 3 K, skupaj 18 K 19 v; gost.
Volčavšek, Brežice 11 K 60 v; gost. Babič,
Smrje 4 K 19 v; Lovrec, Juršinci 4 K 28
vin; akad. društvo »Taborec«, Gradec 1 K
40 v; gost. Knez, Sv. Jurij 3 K; trnovski
Lupišček 13 K 08 v; M. pl. Pilbach, Vrhnika
4 K 20 v; m. podr. Maribor i. s. »Nar-
doma 49 K, »pri Pošti 16 K, pri Čolniku
1 K, skupaj 66 K; J. Kanne, brdo iz nab.
v Prevojih 31 K 34 v; gost. Jože Molan,
Globoke in Varlec, Pišče 11 K 56 v; I.
Komljanec, Ptuj i. s. Kurež 2 K 83 v, Čital-
nica 16 K 25 v, Muršec 6 K 38 v, Havelka
6 K 04 v, Mahorič 4 K 49 v, Brežič-Zupan-
je 2 K 17 v, skupaj 38 K 16 v; podr. Mo-
kronog i. s. Ig. Majcen 3 K 22 v, Ter. Maj-
cen 12 K 38 v, Mevželj 1 K 51 v, Deu 3 K
41 v, skupaj 20 K 52 v; Mici Amf, Sežana
5 K 40 v; Al. Kobal, Studeno 3 K 36 v; L.
Sarc, tu 15 K; M. Skale, Smrje 10 K; A.
Godec, Borovnica 4 K 10 v; podr. v Sevnici
22 K 98 v; J. Mrhar, Dolenjavas 2 K
05 v; gost. Zelenkovec, tu 19 K 50 v; gost.
pri Virantu, tu 8 K; Fr. Klauta, Planina
4 K; A. Vuga, Sv. Lucija ob Soči 12 K 60
vin; Ig. Bajželj, Kamnagorica 2 K 46 v;
trg. Bahovec, tu 5 K 33 v; gost. pri Sodku,
tu 11 K; m. podr. v Radovljici i. s. Lektar
3 K 60 v, Bastl 9 K 13 v, Kunstelj 2 K 69
vin, skupaj 15 K 42 v; Tomaž Mayer,
Tauchen 10 K; Fr. Smit, St. Jernej i. s.
Recelj 18 K, Polanc 8 K 70 v, Volovec 3 K
10 v, skupaj 29 K 83 v; hotel Austrija, Si.
Bistrica 23 K 20 v; gost. pri Slaparju, Lu-
bovec 6 K 86 v; podr. Metlika i. s. Viede-
lig 12 K 70 v, Malešič 1 K 50 v, Kenda
6 K 46 v, Fleischman 6 K, Kopolčič 2 K
14 v, skupaj 29 K; Iv. Pogorelec, Sodražica
i. s. Fajdiga 36 K, Lovrenčič 1 K 98 v, Mi-
količ 4 K, Krže 24 K, Strbenk 14 v, Drob-
nič 2 K 70 v, Campa 1 K 50 v, Pakiž 12 K
10 vinarjev, Šega 3 kroni 80 vinarjev,
skupaj 86 K 22 vin; gostilna pri Fajmo-
stru, tu 11 K; Juro Naglav, Trbovlje 8 K
70 v; M. Obrab, Brezno 4 K 70 v; A. Cvar,
Ortnek 13 K 46 v; M. Pipan, Kral. Vinohra-
di 21 K; kavarja Javornik, Tržič 8 K 90 v;
gostilna pri Petelinu, Gorica 15 kron;
m. podr. Trst i. s. Babnik 3 K 20 v, kavar-
na Balkan 37 K 56 v, rest. Balkan 8 K 73 v,
Balkana 3 K 70 v, kavarja Comercio 30 K
14 v, pri Francu 12 K 13 v, pri Furlanu
17 K 98 v, Gorenjec 6 K 32 v, pri Kosiču
18 K 61 v, Nar. del. org. 15 K 39 v, pri Va-
lovcu 22 K 25 v, skupaj 206 K 21 v; akad.
društvo Ilirija, Praga 4 K + 50 K — sku-
paj 54 K; Ferdo Špihar, St. Peter 5 K 60 v;
R. Vizintin, Renče i. s. Hebat 23 K, Znid-
er 7 K, skupaj 30 K; restavracija pri Zla-
tem Jelenu, Gorica 17 K; rest. pri zlatem
Levu, Kanal 5 K 30 v; gost. pri Kranju,
Tolmin 2 K.

II. Prispevek podružnic:
a) Kranjsko: Črnomelj, moška 56 K;
Zlatična 7 K 50 v; Sodražica 175 K 20 v;
Trojane 275 K 47 v; Trebnje 6 K 44 v;
Sava 48 K 69 v; Žužemberk 7 K 98 v;
Kranjska gora 23 K 65 v; Krško, moška
20 K 75 v; skupaj 621 K 68 v.
b) Štajersko: Ljutomer 156 K 60 v;
Lehen 50 K; Vransko 46 K; Maribor, m.
idar dr. V. Serneca) 20 K; Ptuj, moška
32 K; Brežice, moška (dar Kostoma) 10 K;
Sevnica 52 K 88 v; Ljubljana 10 K + 10 K;
skupaj 387 K 48 v.
c) Koroško: Kotmeraves 20 K; Škofja-
ras 16 K, skupaj 36 K.
d) Primorsko: Pevma 83 K 30 v; Ko-
men 5 K + 93 K 07 v + 10 K 12 v, sku-
paj 108 K 19 v; Trst, moška 56 K, skupaj
247 K 49 v.

III. Prispevki za obrambni sklad:
J. Grivec, Ormož 5 K; L. Petovar,
Ivanjkevič 5 K; R. Perušek, tu 200 K; J.
Vit. Bleiweis-Trstenički, tu 5 K; L. Cvetnić,
tu 5 K; A. Sturm, Maribor 3 K; M. Deti-
ček, Celje 200 K; podružnica Vič 400 K;
A. Novak, Senožec 4 K; Fr. Stargl, Šmi-
hel 10 K; omizje kletarske gostilne v Or-
možu 6 K; A. Ziberna, Trst 5 K; dr. M.
Pregel, Vuzenica 20 K; napredni dijaki 5 K;
dr. V. Kušar, tu 200 K dr. Ot. Krajec, tu
200 K; po »Slov. Narod«: Slane Fran, Li-
tija 200 K; A. Schrey, Jesenice 200 K; R.
Arce, tu 200 K; dolnjsko pevsko društvo
»Novomesto« 50 K 70 v; I. Sturm, tu 100
kron; Vahtar Ante, Volosko 10 K; dr. M.
Ptuj, Dunaj 200 K; dr. P. Turner, Maribor
200 K; A. Zure, Črnomelj 20 K; rojenke
višje dekliške šole in liceja, tu 22 K 44 v;
moška podr. Gornji grad 200 K; Fr. Stu-
pica, St. Lenart 10 K; dr. V. Kac, Maribor
200 K; Brus & Zorman, tu 10 K; Janko

Voglar, Maribor 20 K; Sl. Čokl, Kostanjevica
3 K 55 v; narodni duhovnik 6 K; A. Mar-
telanc, Barkovlje 5 K; Šol. uslužbenec na
Sv. Luciji, Vlado, Kanal in Plavje 50 K; R.
Makarovič, Splet 4 K; Andr. Senčević,
tu 50 K; V. Kuček, Zalec 40 K; neimeno-
van, Slov. Bistrica 200 K; zveza narodnih
društev v Celju 100 K; akad. društvo Slo-
venija (po M. Čerčiču), Dunaj 50 K; Maki
Pleteršnik, tu 50 K; Eliza Debertl, Zagreb
50 K; m. in z. podružnica Zalec 100 K; dr.
Fran Žižek, Gradec 200 K; M. Rožek, Za-
lec 200 K; Bergmar, Fani, Zalec 200 K;
Josip Sirca, Zalec 200 K; Lucija Lapajner,
Zalec 200 K; Ivan Naraka, Zalec 20 K; Jo-
sip Ružič, Tolst 50 K; dr. Fran Ro-
žina, Maribor 200 K; slovensko omizje v
Gradcu 50 K.

IV. Razni prispevki:
M. Schweiger, Brežice in M. Kunej,
Zalec, nabrali 2 K; A. Geršak, Ormož, na-
brala 10 K; I. Perdan, tu, prispevek od
vžigalce 1500 K; Stanka Blaž, Mozirje, na-
brala v spomin nar. mučnikov 24 K; Dol-
gav, mesto venca dr. I. M. Hribarju 12
kron; neimenovan Jože, tu, zgubljena sta-
va 5 K; A. Stancar, tu, 2 K; Ant. Sever,
Semič, čisti dohodek od prodanih razgled-
nic 6 K; A. Kozlevčar, Rakek, nabral nar.
davka 12 K; A. Misčitz, Stanetišče, zgub-
ljena stava 20 K; Ig. Košak, Rudolfovo,
dobljena stava na kegljišču 7 K 26 v; M.
Ferjan, Slovenji Gradec, dar župana Ivana
Vrbnjak 5 K; dr. Bog. Skaza, Planina, na-
bral na odhodnici smita 12 K 07; mestna
občina Novo mesto 100 K; A. Potočnik,
Podsreda, nabral 10 K 20 v; Fr. Ček in
Ant. Kovačič, Sv. Andraž 33 K 10 v; vese-
lo omizje pri Hladniku, Hotič 15 K; upr.
»Slov. Narod«, tu 1418 K 34 v; akad. dru-
štvo »Vesna«, Kranj, dobiček od igre 61 K
18 v; na odhodnici Cizel in Kokala v Ko-
njicah, nabralih 5 K; L. Kitkec, Pragersko,
nabral nar. davka 25 K; Miciha Jarnovič-
eva v Dramljah, nabrala 7 K; ed. Čokl, št.
Ili, nabrala 7 K 55 v; trg. Igljč, tu 3 K;
češka budjeviška pivovarna, prispevek od
piva 555 K 40 v; J. Smerud, Dunaj 4 K
20 v; najden denar, tu, 2 K 20 v; neime-
novana, tu, za vsprejeto stavo 2 K; po-
zarna bramba, Ruše 4 K 50 v; J. N. Vrabl,
Gradec 1 K; Trojica iz St. Ilija ob meji 6
kron; J. Modic, Nova vas, nabral 20 K; žu-
panstvo Hrenovce 20 K; dr. Jos. Furlan,
tu, kazenska poravnava S. B. 10 K; Al. Hu-
dovernik, tu, nabral narodnega davka, 32
kron; Adolf & Al. Jacobi, Dunaj, prispevek
od cigaretnega papirja 88 K 38 v; J. Ma-
nerič, Sv. Križ, polovico čistega dobička od
druge predstave 2 K 50 v; vesela družba
trgovskih slovenskih potnikov v Novem
mestu 9 K 20 v; Jelica Majaronova, Borov-
nica, nabrala na svatbi Anice Majaron 30
kron; akademsko društvo »Tiglav«, Gra-
dec, po naročilu graških slov. trgovskih
akademikov 12 K 54 v; M. Skale, Smrje,
nabral pri trgatvi 7 K; M. Gomzi, Ormož,
nabral pri trgatvi 11 K; volilo Miha
Schleicher, Rožek 948 K 35 v; A. Velko-
vrh, tu, za ujetega kanarčka 1 K; ob poro-
ki G. Krašovec, tu, 1 K 76 v; Vl. Jenko,
Podgrad 10 K; B. Lakota, Zabnica 1 K;
Fr. Majer, Maribor, nabral narodnega dav-
ka 25 K; Ant. Potočnik, Podbrdo, čisti do-
biček od vinske trgatve 53 K 86 v; Pavla
Ziher, Varberg, nabrala 5 K; L. Vavpotič,
Slovenji Gradec, nabral na svatbi Iv. Are-
ka 12 K; A. Gabrček, Gorica, prispevek
od mila 200 K; v gostilni G. Kafjeza v Novi
seli, nabrala poštna upraviteljica 14 K.

Meteorološko poročilo.
Višina nad morjem 306,2. Srednji zračni tlak 736,9 mm.
novem. čas opazovanja Stanje barometra v mm. Temperatura v °C Vetrovi Nebo
8. 2 pop. 735,4 6,4 sr. jvzhod oblačno
9. 9. zv. 737,3 5,0 sr. jvzhod
9. 7. zj. 738,2 0,4 sl. svzhod jasno
Srednja večerajšnja temperatura 5,8;
norm. 5,4. Padavina v 24 urah 0,0 mm.

Nadica
v nežni starosti 5 mesecev, danes
po kratki, mučni boleznici poklicana
med krilate.
Pogreb nepozabne ljubljenske bo-
dne 10. t. m. na pokopališču k Sv.
Križu. 4163
Ljubljana, 9. novembra 1909.

Zahvala.
Za mnoge dokaze srčnega sočutja
povodom bolezni in smrti naše
iskreno ljubljene matere, dalje za
lepe darovane cvetice in za številno
spremostvo pri pogrebu izrekamo
vsem najprej srčno, najodkritost-
nejšo zahvalo. 4161
Rodbini Cimolini in Kranj.

Zahvala.
Za vse dokaze izkrenega sočutja,
katere sem prejela ko mi je nena-
doma umrl moj nepozabni soprog,
gospod
Tomaž Krivic
izrekam najiskrenejšo zahvalo vsem
sorodnikom, prijateljem in znancem
rajinika ter vsem, ki so ga spremlili
k večnemu počitku, posebno vele-
rodnemu gospodu Ivanu Hribarju,
županu ljubljanskemu, veličeni gg.
mestnim uradnikom, gg. slugam-sve-
tilcem in vsem darovalcem vencev.
Ljubljana, 9. novembra 1909.
4144
Reza Krivic.

Slov. tvrdke v Ljubljani.

Čevljarno:
„Združeni čevljarji“
trgovina s čevlji za gospode, dame in otroke,
W. Kova ulice šte. 14

Gostilne in restavracije:
Avguš in Zajec
restavracija,
Sodnijske ulice šte. 6.

Članterjsko blago:
A. Skulj
trgovina s papirjem,
Poljanska cesta šte. 12

Knjigarno:
Narodna knjigarna
Zeloga papirja, šolskih in drugih knjig
Ljubljana, Prešernova ulica šte. 7.

Ivan Vrečko
trgovina s papirjem in galant. blagom,
Sv. Petra cesta šte. 81.

Knjigovoznica:
Knjigovoznica
Katol tiskovnega društva
Kopitarjeve ulice, II. nadstropje.

Lekarno:
M. Ph. Josip Čizmar
lekarna „pri Zlatem orlu“,
Jurčičev trg.

Lekarna Leustek
„pri Mariji pomagaj“,
Rešljiva cesta, (poleg jubilejn. mosta).

Lekarna Trnkoczy
Ljubljana
Mestni trg (poleg rotovža).

Manufakturno blago:
Janko Česnik
trgovina s manufakturnim blagom
Stritarjeve ulice Ljubljana Lingarjeve ulice.

J. Kostevc
modna trgovina, Ljubljana, Sv. Petra
cesta šte. 4.

Lenasi & Gerkman
trgovina s suknjenim blagom,
Stritarjeve (Spitalske) ulice.

J. Lozar
manufakturna trgovina
Mestni trg šte. 7.

Manufakturna trgovina
„pri Cirilu in Metodu“
(lastnik Ivan Miklavc)
Lingarjeve ulice šte. 1.

A & E. Skaberne
trgovina s manufakturnim blagom
na debelo in drobno,
Mestni trg šte. 10.

Franc Ksav. Souvan
manufakturna trgovina na debelo,
Francovo nabrežje.

Franc Ksav. Souvan
manufakturni trgovini na drobno,
Mestni trg, nasproti mest. magistrata.

Franc Souvan, sin
manufakturna trgovina na drobno,
Mestni trg 22, stara Souvanova hiša.

Franc Souvan, sin
manufakturna trgovina na debelo,
Mestni trg šte. 23.

Modno in mešano blago:
Matej Orehek
trgovina s mešanim blagom,
zaloga modernih oblik,
Kolodvorske ulice šte. 26.

Josipina Podkrajšek
modna trgovina,
Jurčičev trg.

A. Šinkovic dediči
modna trgovina,
Mestni trg šte. 19.

Katinka Widmayer
trgovina s vsakovrstnim blagom za otroke
dame in gospode, pri „Solincu“ za vodo.

Perilo:
Marija Alešovec
perilo za gospode in dame, opreme,
učilnice za divjanje perila,
Poljanska cesta šte. 22.

Posojilnica:
Kmetska posojilnica
ljubljanske okolice, sprejema hranilne vloge
in daje posojila, Dunajska cesta šte. 17.

Obrotno pomožno društvo
r. s. s. o. s. Kongresni trg 4
sprejema hranilne vloge in daje posojila.

Slabičarno:
Jakob Zalaznik
slabičarno, kavarna in pekarija,
Stari trg šte. 21.

Specerjsko blago:
Josip Boltar
trgovina s mešanim blagom,
Florijanske ulice šte. 17.

Urarji in zlatarji:
Miko Krapeš
urar in trgovec s slatinno in srebrnino
Ljubljana, Jurčičev trg šte. 3.

Usnje:
Josip Seunig
zaloga vsakovrstnega usnja in čevljarskih
potrebščin na debelo in drobno,
Prešernove ulice.

Vezenine itd.:
Toni Jager
trgovina s ročnim delom
Židovske ulice šte. 5.

F. Meršol
trgovina s drobnim in modnim blagom,
vezenine, ročna dela, predtiskarija,
Mestni trg šte. 18.

Vrtinarji:
Anton Bajec
ovetlični salon pod Trančo,
vrtinarija Karlova cesta šte. 2.

Zastopstva:
Jakob Bončar
lastnik valjčnega mlina v Domžalah.
Vegove ulice šte. 6.

Jakob Bončar
lastnik valjčnega mlina v Domžalah.
Vegove ulice šte. 6.

Železninske trgovine:
Valentin Golob
trgovina s železnino in kuhinjskimi
predmeti, Mestni trg šte. 10.

Ključavničarji:
Jos. Renek
ključavničarski mojster,
Francovo nabrežje šte. 9.

Slikarji:
Filip Pristou
slikar specialno le za napise in grbe,
Prešernove ulice šte. 50.

Razne tvrdke:
Ivan N. Adamič
prva kranjska vrvarna in trgovina konopnine,
Sv. Petra cesta šte. 83.

M. Drenik Kongresni trg
sokolske potrebšchine, izdelovanje in vezenje
zastav, kakon vsakovrstne druge vezenine itd.

M. Franzl
mekanično pletenje na stroj,
Privoz šte. 10.

Brata Hlavka
izdelovatelj kirurških in otropičinskih
predmetov in bandaž, Prešernove ulice.

G. F. Jurásek
uglaševalec glasovirjev,
Sv. Petra cesta šte. 62 a. l.

Fran Kollmann
zaloga porcelana in steklenine
Mestni trg.

Lavrenčič & Domicelj
nasl. Karel Meglič
hitna trgovina, Dunajska cesta šte. 82.

Fr. Ševčik
pulkar in trgovec s orožjem,
Židovske ulice šte. 8.

Josip Škerlj
spedijsko podjetje
Dunajska cesta šte. 29.

Jos. Škerlj
prevoz pohištva,
Dunajska cesta šte. 29.

Josip Vidmar
zaloga delnikov in solčnikov
Pred Rodo šte. 19. Prešernove ulice šte. 4
Stari trg šte. 4.

Fr. Parkelj
plakater, reklamno podjetje in snajenje sta-
novanj in oken,
Šolajeva ulica šte. 6.

Prva jugoslovanska tvernica drot
Josip Košmeri
Ljubljana, priporočila svoje izbrane drože
(kvas).

2 vinske kleti
se odda takoj v najem na
Glincah 220 pri Ljubljani. 4152
Ivan Jager.

Stanovanje
z 2 ali 3 sobami ter pritlikinami
išče za februarjev termin mirna
stranka.
Ponudbe pod „mirna stranka“
na upravn. »Slov. Narod«. 4152

Gospice
izvežbane v ročnem delu, dobe delo.
Naslov pove upravništvo »Sloven-
skega Naroda«. 4162

Izvrsten
istrski brak
2½ leti star, bele barve, se proda
tako.
Več pove Vilko Sever, arhitekt
v Kastvi, Istra. 4157

Izurjenega 4156
strojepisca

sprejme takoj ali najpozneje s
1. decembrom t. l.
notar Hudovernik v Ljubljani.

Mesto poslovdje
išče specerjske, železninske ali žitne
stroke, hrvaškega in nemškega jezika
tudi v pisavi več 36 let star mož.
Nastopi takoj ali po dogovoru. 4147
Vpraša se v upravništvu »Sloven-
skega Naroda« pod „300“.

Napredaj je v Reški dolini, 15
minut od postaje

lepo posestvo
mlin, žaga z vodno silo, kmetija za
rejo 24 goved.
Več se izve pri županstvu na
Premu in pri lastniku Ernestu Pe-
ganu, trgovcu v Trstu. 4160

Trgovina
z mešanim blagom ob kolodvoru
na Bledu se odda v najem ali
proda. Zraven je tudi mestna teht-
nica, ki ima veliko letnega prometa.
Trgovina je pripravna zlasti za samo-
stojne ženske. 4155
Več pove A. Peternel na Bledu.

Pravkar je izšel
ljudski roman:
Zadnji rodovine Benalja
Dobi se
v „Narodni knjigarni“
v Ljubljani, Prešernova ulica šte. 7.
Cena 1.50 kron, s pošto 1.70 kron.

Št. 34.438. 4158
Ustanove za onemogle obrtnike.

Po sklepu občinskega sveta ljub-
ljanskega z dne 19. maja 1908 je po-
deliti pri mestnem magistratu vsake
leto dvajset povodom praznovanja
60 letnice vladanja Njegovega Veli-
čanstva **Francu Jožetu I. osnovanih**
ustanov po 100 K.

Pravico do teh ustanov imajo bres-
lastne krivde obubožani in onemogli
obrniki ljubljanski.

S potrebnimi dokazili opremljene
prošnje za podelitev teh ustanov je
vlagati pri mestnem magistratu

do 24. t. m.

Mestni magistrat ljubljanski
dne 6. novembra 1909.

Vodilna i. r.
Županov namestnik.

Izdajatelj in odgovorni urednik Rasto Pustoslemšek.